

8

Mihaela Doboș

MODULE DE ÎNVĂȚARE

Aplicații complexe pentru
examene și olimpiade școlare

Ediția a II-a, revizuită

Limba și literatura română

- 60 de fișe de lucru pe domenii de învățare
- 20 de fișe de evaluare sumativă
- 30 de teste de antrenament pentru **EVALUAREA NAȚIONALĂ**
- 10 teste de antrenament pentru **OLIMPIADĂ**
- Soluții și sugestii de răspuns

Editura Paralela 45

Lucrarea este elaborată în conformitate cu programa școlară pentru susținerea Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a și cu modelul de structură de subiect și baremul de evaluare și notare în vigoare, precum și cu regulamentul de organizare și desfășurare a Olimpiadei de Limba și literatura română și cu modelul de structură de subiect și baremul de evaluare și notare în vigoare.

Acest auxiliar didactic este avizat pentru utilizarea în unitățile de învățământ prin O.M.E. nr. 3014/04.01.2023.

Redactare: Ionuț Burcioiu
Tehnoredactare: Mihail Vlad
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Mirona Pintilie

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DOBOȘ, MIHAELA

Module de învățare : aplicații complexe pentru examene și olimpiade școlare – 8 : Limba și literatura română : 60 de fișe de lucru pe domenii de învățare, 20 de fișe de evaluare sumativă, 30 de teste de antrenament pentru Evaluarea Națională, 10 teste de antrenament pentru Olimpiadă, soluții și sugestii de răspuns / Mihaela Doboș. – Ed. a 2-a, reviz. –

Pitești : Paralela 45, 2025

ISBN 978-973-47-4251-6

811.135.1

821.135.1.09

Copyright © Editura Paralela 45, 2025

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www.edituraparelela45.ro

Cuvânt-înainte

În mijlocul tuturor transformărilor din educație – unele necesare și firești într-o lume definită de schimbare –, oamenii școlii trebuie să se gândească necondiționat, cu încăpățânarea unei motivații pedagogice și umaniste ce iese din grila imediatului, la profilul de mâine al elevului de azi. Având această convingere, noi, profesorii, facem involuntar exerciții de imaginație, încercând zi de zi să răspundem la întrebarea-cheie: *Ce trebuie să-i ofer copilului din bancă pentru a-l ajuta să-și împlinească potențialul?* Câteva posibile răspunsuri: un ambient școlar plăcut, un colectiv prietenos, contexte de învățare antrenante și dinamice, alternative la rutină, instrumente de lucru temeinice și incitante, provocări către lectura constantă și diversă, pretexte de activare a dorinței de progres individual, soluții viabile de cultivare a talentului etc.

În această categorie de răspunsuri se încadrează, în intenția autoarei, și lucrarea **Module de învățare. Aplicații complexe pentru examene și olimpiade școlare – clasa a VIII-a**, gândită, filă cu filă, chiar din mijlocul elevilor și al profesorilor care-i îndrumă. Grație experiențelor diverse și constante din sala de clasă – pregătirea elevilor pentru examene și diverse concursuri, consilierea celor care nu-și găsesc tonul potrivit în învățare, ca și încurajarea altora spre pășirea în arena diverselor proiecte competiționale – am învățat lecția (re)concilierii imperativelor imediate, constând în depășirea cu succes a evaluărilor externe, cu plăcuta responsabilitate a asistării copilului în miraculosul proces al descoperirii lumii cu propria privire: i-am propus o carte care deschide câteva uși ale imaginației, l-am antrenat să nu fie de acord cu mine, l-am atras către descătușarea prin scris, l-am făcut să înțeleagă beneficiile interioare ale unei gândiri structurate de logica gramaticii. Aceste deprinderi de lucru se află în spatele celor cinci module pe baza cărora este organizat volumul de față, fiecare având un rol specific în cadrul orei de limba și literatura română.

Primele patru module sunt orientate, specializat, către domenii ale limbii și comunicării studiate în gimnaziu, care se regăsesc în programa evaluării externe de la finalul ciclului de școlaritate, precum și în aceea a olimpiadei de limba și literatura română pentru clasa a VIII-a: **Modul I – Fonetică. Ortografie și ortoepie; Modul II – Vocabular; Modul III – Gramatică: A. Părți de vorbire; B. Funcții sintactice; C. Enunțul. Propoziția și fraza. Construcții sintactice; Modul IV – Variație stilistică. Utilizarea corectă a limbii române în diverse situații de comunicare.** Fiecare modul conține câte zece fișe de lucru a câte zece itemi, majoritatea obiectivi (cu alegere multiplă, cu alegere duală, itemi de asociere/de tip pereche), dar și semiobiectivi (itemi cu răspuns scurt și de completare, întrebări structurate), adecvați formării competențelor derivate din învățarea și exersarea, de la simplu la complex, a limbii române în diversele sale forme de manifestare. Modulul de gramatică este divizat în trei părți, dată fiind dificultatea unor aspecte nou introduse în actuala programă de gimnaziu și necesitatea lămuririi lor prin exerciții specializate, multe regăsindu-se și în subiectul de la Evaluarea Națională. O atenție deosebită am acordat modulului consacrat variației stilistice și utilizării limbii române în diverse situații de comunicare, deoarece experiența, dar și rezultatele la examene ne-au demonstrat de la sine nevoia de consolidare a acestei direcții, mai ales la vârsta formării deprinderilor de comunicare corectă și nuanțată.

Aici am introdus și exerciții care presupun recunoașterea unor registre stilistice și rescrierea textelor într-un alt registru, redactarea de scurte compuneri gramaticale, evidențierea valorii expresive a unor categorii de cuvinte, adaptarea unor texte la normele lingvistice actuale etc. Acest tip de sistematizare a conținuturilor de limbă și comunicare le permite elevilor să-și organizeze pregătirea în funcție de ritmul personal de lucru, insistând asupra noțiunilor/a tipurilor de exerciții care le ridică probleme, iar posibilitatea verificării rezolvărilor în capitolul de răspunsuri și soluții încheie în mod firesc acest circuit al (auto)evaluării. Totodată, profesorii pot utiliza fișele de lucru în conceperea unor teste personalizate pentru elevi, combinând exercițiile din cele patru module în funcție de tipul de evaluare practicat la un moment dat și de etapa de pregătire în care fiecare clasă sau chiar fiecare elev se află. Ediția revizuită a lucrării conține, în plus, 20 de fișe de evaluare sumativă, grupate în **Modulul V – Fișe de evaluare sumativă**, concepute după modelul segmentului de limbă și comunicare din cadrul Evaluării Naționale. Parcurgerea și rezolvarea lor punctuală, după asimilarea și exersarea tuturor noțiunilor prevăzute în programa de examen, este o garanție pentru obținerea punctajului maxim la itemii de gramatică din cadrul evaluării standardizate.

Un element de noutate adus de segmentul A din **Modulul VI – Aplicații complexe. Teste de antrenament pentru Evaluarea Națională** îl reprezintă gruparea celor 30 de teste pe tipuri de texte (1. *Textul epic*; 2. *Textul liric*; 3. *Textul dramatic*), astfel încât elevii să beneficieze de un antrenament orientat înspre dobândirea unor competențe specifice fiecărui tip. Cele 10 **Teste de antrenament pentru Olimpiada de limba și literatura română** sunt concepute după regulamentul actual de organizare și desfășurare a acestei competiții, având scopul de a oferi un suport de învățare tuturor copiilor pasionați, talentați și dornici de lucru suplimentar la disciplina limba și literatura română, indiferent de participarea sau nu la olimpiada propriu-zisă. Am certitudinea că fragmentele de texte din autori români și străini, alese după criteriul accesibilității, al adecvării la orizontul vârstei, al noutății și al reprezentativității, corelate pe baza unei teme comune, a unei idei, a unui cuvânt-cheie etc., reprezintă tot atâtea invitații la lectura cărților din diverse literaturi, contribuind implicit la stimularea creativității în gândire și în exprimare a copiilor. **Soluțiile și sugestiile de răspuns**, ca și schițele de barem sub forma cărora sunt redactate îi vor ajuta pe elevi, pe profesori și pe părinți în conturarea unui traseu competițional adecvat fiecărui copil.

Am speranța că volumul **Module de învățare. Aplicații complexe pentru examene și olimpiade școlare – clasa a VIII-a** va reprezenta un ghid de învățare și de evaluare autentic, prietenos, flexibil și riguros, facilitându-le elevilor înaintarea plăcută și modernă către nivelul maxim de competență literar-artistică și comunicațională.

Autoarea

MODUL I

Fonetică. Ortografie și ortoepie

Tipuri de sunete.
Correspondența sunet-literă.
Structura fonologică a cuvintelor:
diftong, triftong, hiat. Silaba.
Despărțirea în silabe. Accentul.
Variante accentuale.
Scrierea și pronunția cuvintelor
de origine străină. Reguli ortografice

1 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Cuvintele *ciudă* și *dugheană* au, în ordine:

a) 5 litere, 5 sunete; 8 litere, 7 sunete;	c) 5 litere, 6 sunete; 8 litere, 8 sunete;
b) 5 litere, 4 sunete; 8 litere, 6 sunete;	d) 6 litere, 5 sunete; 7 litere, 8 sunete.

2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Cuvintele *Gheorghe* și *Cecilia* au, în ordine:

a) 8 litere, 8 sunete; 7 litere, 7 sunete;	c) 8 litere, 6 sunete; 7 litere, 5 sunete;
b) 8 litere, 7 sunete; 7 litere, 6 sunete;	d) 8 litere, 5 sunete; 7 litere, 7 sunete.

3 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Cuvintele *cerință* și *Belgia* au, în ordine:

a) 7 litere, 7 sunete; 6 litere, 6 sunete;	c) 8 litere, 6 sunete; 7 litere, 6 sunete;
b) 6 litere, 6 sunete; 6 litere, 5 sunete;	d) 7 litere, 6 sunete; 7 litere, 6 sunete.

4 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Sunetele evidențiate în cuvintele *pliant* și *vioară* sunt, în ordine:

a) consoană, semivocală, vocală; vocală, vocală, vocală;	c) consoană, vocală, vocală; vocală, semivocală, vocală;
b) consoană, vocală, vocală; semivocală, vocală, vocală;	d) consoană, semivocală, semivocală; semivocală, semivocală, vocală.

5 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

În seria de cuvinte *aerisit*, *gheață*, *auriu*, *scotoceai* există:

a) 3 diftongi, 1 hiat, 1 triftong;	c) 2 diftongi, 2 hiaturi;
b) 2 diftongi, 2 hiaturi, 1 triftong;	d) 4 diftongi, 1 hiat.

6 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Sunt corect accentuate cuvintele din seria:

a) resp <u>ir</u> ăție, crepus <u>u</u> lar;	c) resp <u>ir</u> ăție, crepus <u>u</u> lar;
b) <u>r</u> esp <u>ir</u> ăție, crepus <u>u</u> lar;	d) resp <u>ir</u> ăție, crepus <u>u</u> lar.

7 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Sunt corect despărțite în silabe cuvintele din seria:

a) tra-u-ma-tism, în-cre-me-ne-a-lă;	c) tra-u-mat-ism, înc-re-me-ne-a-lă;
b) trau-mat-ism, în-cre-men-eală;	d) trau-ma-tism, în-cre-me-ne-a-lă.

8 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Conțin diftong toate cuvintele din seria:

a) frigeau, cetățean;	c) neatent, trebuia;
b) urecheat, aerian;	d) iertare, alee.

9 Alcătuiește câte un enunț cu omografele cuvintelor subliniate în enunțurile:

Firma s-a mutat într-un alt imobil.

Am primit câte un barem pentru fiecare probă de examen.

10 Citește cu atenție textul și rezolvă sarcinile de lucru:

S-au stins profeții în pustie
Și îngeri cu aripile-atârând
Sunt duși încolonați
Și strânși în piețe.

(Ana Blandiana, *Cădere*)

a. Precizează numărul de silabe din primul vers.

b. Transcrie două grupuri de sunete diferite, precizând felul lor.

c. Indică felul sunetelor evidențiate în cuvântul: *încolonați*.

d. Transcrie un cuvânt monosilabic, unul bisilabic și unul trisilabic.

Fișa de lucru 2

1 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Cuvintele *cercel* și *gherghef* au, în ordine:

a) 6 litere, 5 sunete; 9 litere, 7 sunete;	c) 6 litere, 6 sunete; 8 litere, 6 sunete;
b) 6 litere, 4 sunete; 8 litere, 8 sunete;	d) 5 litere, 5 sunete; 7 litere, 7 sunete.

2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Cuvintele *ghinion* și *mărgică* au, în ordine:

a) 6 litere, 6 sunete; 7 litere, 7 sunete;	c) 7 litere, 6 sunete; 7 litere, 7 sunete;
b) 6 litere, 5 sunete; 7 litere, 6 sunete;	d) 6 litere, 7 sunete; 7 litere, 5 sunete.

3 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Cuvintele *ceainărie* și *chirurgical* au, în ordine:

a) 9 litere, 8 sunete; 11 litere, 10 sunete;	c) 9 litere, 7 sunete; 10 litere, 10 sunete;
b) 9 litere, 9 sunete; 11 litere, 11 sunete;	d) 8 litere, 8 sunete; 12 litere, 11 sunete.

MODUL II

Vocabular

Cuvântul – formă și sens.
Sinonime, antonime, omonime,
cuvinte polisemantice. Câmpul lexical
și familia lexicală. Derivarea, compunerea,
conversiunea. Împrumuturile.
Neologismele. Locuțiunile și expresiile.
Confuzii paronimice. Pleonasmul

1 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Seria care conține doar cuvinte derivate cu prefix este:

- a) răscoală, răsărit;
- b) neatent, neam;
- c) compot, compas;
- d) a răzbate, a se răzgândi.

2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Există o relație de omonimie între cuvintele subliniate în enunțurile din seria:

- a) Am studiat etimologia cuvântului.; Bunicul are studii de etnologie.
- b) Vecinii mei sunt oameni primitori.; La istorie, am vorbit despre oamenii primitivi.
- c) Tata a curățat coșul de fum.; Medicul a examinat coșul de pe obrazul meu.
- d) Vorbesc întruna despre vacanță.; Într-una din zile, te voi suna.

3 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Sensul construcției subliniate în enunțul *Prietenii i-au scos ochii că a venit abia a doua zi.* este:

- a) i-au amintit;
- b) i-au atras atenția;
- c) i-au reproșat;
- d) i-au adus laude.

4 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Sinonimele contextuale ale cuvintelor subliniate în *Am neglijat tendința mea naturală spre artă, pentru a pierde timpul cu lucruri care nu mă entuziasmau.* sunt, în ordine:

- a) dorința, provocau;
- b) frica, chemau;
- c) plăcerea, plectiseau;
- d) pornirea, încântau.

5 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Cuvântul *foaie* nu este folosit cu sens propriu în enunțul:

- a) Foaie verde de bujor, iată-ne-n câmp de mohor.
- b) Pe a doua foaie mi-am trecut numele.
- c) Foile prieteniei noastre s-au rupt una câte una.
- d) Muncitorii au folosit două foi de aluminiu.

6 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Verbul *a se dezice* este corect utilizat în enunțul:

- a) Sunt multe de zis după acest meci.
- b) Directorul departamentului s-a dezis de cei doi mincinoși.
- c) Mi-a dezis din nou regulile colaborării noastre.
- d) După-masă se va dezice contractul, în prezența notarului.

7 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Există relație de polisemie între cuvintele subliniate în enunțurile din seria:

- a) Am înțeles legătura dintre cauză și efect.; După doi ani, am reînnotat legătura cu Andrei.
- b) Știu că te porți altfel în prezența mea.; Acesta este un alt fel de mâncare.

- c) El sare în ajutorul meu.; Mai trebuie sare în mâncare.
 d) Un pici mi-a făcut cu ochiul.; Râzi, de pici pe jos.

8 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Există o relație de paronimie între cuvintele subliniate în enunțurile din seria:

- a) Am fript un kilogram de ardei.; S-a cam fript cu această afacere.
 b) L-a urecheat fiindcă a întârziat.; Are urechi cam ascuțite.
 c) Știu, fiindcă am învățat.; Dat fiind că nu m-ai ascultat, acum ai de suferit.
 d) Actorul juca rolul unui marinăr șasiu.; Mașina avea o problemă la șasiu.

9 Apreciază cu **A** (Adevărat) sau **F** (Fals) următoarele enunțuri:

- a) Substantivul *curent* are două forme de plural, în funcție de sens.
 b) În enunțul *S-a ales praful și pulberea de proiectul nostru*, nu există cuvinte cu sens figurat.
 c) În enunțul *Am o geantă veche și o carte nouă*, există o pereche de antonime.
 d) Cuvintele *haină* și *veselă* nu au omografe.

10 Citește cu atenție textul și rezolvă sarcinile de lucru:

E tare fericit
 cine mai are pe-aproape
 și-un munte,
 după el
 te poți mai lesne ascunde:
 te pitești după un sloi de aur,
 după un brad, după un taur,
 după un cântec străvechi de voinici.
 Și strigi mereu:

„aici-aici!”
 Și tot așa,
 mutându-te prin toate
 cotloanele muntelui,
 până ajungi sus
 pe crestele sale,
 unde te-a și găsit
 un răsărit
 ori un asfințit de soare.

(Grigore Vieru, *Unde fugim de-acasă!*)

- a. Scrie câte un enunț cu alt sens decât în text al verbului *a striga* și al substantivului *creastă*.

.....

- b. Explică modul de formare a cuvintelor subliniate în versul: *după un cântec străvechi de voinici*.

.....

- c. Transcrie o pereche de antonime.

.....

- d. Notează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *fericit*, *are*, *lesne*, *(te) pitești*.

.....

MODUL III

Gramatică

A. Părți de vorbire

Verbul: moduri verbale și timpurile lor; verbe predicative, auxiliare, copulative; forme verbale nepersonale; utilizări sintactice ale formelor verbale nepersonale; posibilități combinatorii ale verbului.

Substantivul: genul, numărul, cazul; tipuri de substantive; substantive colective și substantive defective; punctuația vocativului; posibilități combinatorii ale substantivului; articolul; prepoziția.

Pronumele: tipuri de pronume; flexiunea pronumelui personal în raport cu persoana, numărul, genul; flexiunea cazuală; anticiparea și reluarea prin clitice pronominale; pronumele și adjectivele pronominale; posibilități combinatorii ale pronomelor și ale adjectivele pronominale.

Adjectivul: gradele de comparație; articolul demonstrativ; acordul adjectivului cu substantivul; topica; adjectivul participial; posibilități combinatorii ale adjectivului.

Adverbul: tipuri de adverbe; gradele de comparație.

Numeralul: tipuri de numeral, aspecte normative, posibilități combinatorii ale numeralului.

Interjecția: onomatopeele; interjecția predicativă.

Aspecte ortografice

1 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Cuvântul subliniat în enunțul *Sfios unicornul s-abate la mal.* este:

- a) pronume reflexiv; c) conjuncție;
b) verb auxiliar; d) pronume personal.

2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Modul locuțiunii verbale din enunțul *S-ar da pe brazdă, dar nu știe cum.* este:

- a) imperativ; c) indicativ;
b) conjunctiv; d) condițional-optativ.

3 Selectează, din fragmentul următor, trei verbe aflate la timpuri diferite ale indicativului, pe care le vei preciza: *Închisesem ușa în urma mea și o pornisem spre hol, când l-am auzit strigându-mi ceva, dar n-am auzit bine ce. Mi se pare că mi-a strigat: „Noroc”.* (J. D. Salinger)

Verbul selectat	Timpul verbului selectat

4 Selectează, din fragmentul următor, trei feluri de pronume, pe care le vei preciza: *Sama bine nu-și dădeau de taina serii aceleia, nici de cântecele pe care trebuiau să le înalțe...* (J. D. Salinger)

Pronumele selectat	Felul pronumelui selectat

5 Alcătuieste un enunț asertiv, în care substantivul comun „cântec” să fie în cazul genitiv, și un enunț interogativ, în care pronumele personal „ei” să aibă funcția sintactică de complement prepozițional.

- a)
b)

6 Selectează trei adjective din enunțul următor, precizând gradul de comparație al fiecăruia: *A fost cea mai reușită vacanță, plină de aventură și de prieteni mai amatori de distracție decât în vara trecută.*

.....

.....

.....

7 Transformă următoarea frază, astfel încât unul dintre verbe să exprime o acțiune viitoare, terminată înaintea altei acțiuni viitoare: *Se-nalță de spaimă-n paragini/ când taina se sfarmă la margini.* (L. Blaga)

.....

.....

8 Completează enunțul următor cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze.

..... (a-și imagina, gerunziu) întâlnirea cu un inorog, fetița a adăugat
 (tablou, dativ) pictat un fel de cal alb, (care, genitiv)
 corn era orientat către cerul (a împânzi, participiu) cu stele
 (albăstriu), având în centru o lună (roșiatic).

9 Realizează corect acordul adjectivului pronominal de întărire, completând spațiile libere din următoarele enunțuri:

- a) Le-am solicitat acordul elevelor
- b) Emil și Gabriel m-au invitat la meci.
- c) Vorbele tale, ele, te-au dat de gol.
- d) Mie (masc.) mi-a cerut cartea de istorie.

10 Citește cu atenție textul și rezolvă sarcinile de lucru:

Păcală, copil, mergea în tren cu tatăl său, la oraș, și, cum își scoase capul pe fereastra deschisă, tatăl său îi zise:

— Păcală, bagă capul înăuntru, căci vântul o să-ți ia pălăria din cap!

Cum însă Păcală nu voia s-asculte, tată-său îi smulse pălăria din cap și i-o ascunse.

Păcală începu să plângă.

— Vezi ce se întâmplă dacă nu ascuți? îi spuse tatăl, voind să-l liniștească; hai, fii cuminte, căci eu am să suflu o dată și ți-o voi aduce înapoi!

Și, zicând aceasta, fluieră o dată, trase pălăria de la spate și i-o dădu lui Păcală, care nu mai putu de bucurie. După ce își puse pălăria în cap, smulse pălăria tatălui său și, aruncând-o pe fereastră, îi zise:

— Suflă încă o dată, tată, ca să vie și asta înapoi!

(*Suflă încă o dată!*, în vol. *Snoava populară românească*)

a. Transcrie două substantive în cazul vocativ.

.....

.....

b. Alcătuieste un enunț în care structura *tată-său* să fie în cazul dativ.

.....

.....

c. Rescrie enunțul *Vezi ce se întâmplă dacă nu ascuți?*, punând toate verbele la timpul mai-mult-ca-perfect.

.....

.....

d. Precizează felul verbelor subliniate în secvența: *Hai, fii cuminte, căci eu am să suflu o dată și ți-o voi aduce înapoi!*

.....

.....

MODUL III

Gramatică

B. Funcții sintactice

Predicatul verbal, predicatul nominal;
numele predicativ; acordul numelui
predicativ.

Subiectul exprimat (simplu și multiplu);
subiectul neexprimat (inclus, subînțeles);
acordul predicatului cu subiectul.

Atributul (realizări prin adjectiv,
substantiv, pronume, adverb).

Apoziția. Complementul:
complementul direct, complementul indirect
și complementul prepozițional.

Circumstanțialul de mod,
circumstanțialul de loc, circumstanțialul
de timp, circumstanțialul de cauză,
circumstanțialul de scop.

Topica în propoziție.
Norme de punctuație (virgula).

1 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

În propoziția *Adaug descrierea cărții, detalii despre autori, numărul de exemplare, numărul de pagini și alte informații utile pentru cititori*, există:

- a) 3 complemente directe; c) 5 complemente directe;
b) 6 complemente directe; d) 4 complemente directe.

2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

În propoziția *Suntem prizonierii cărții citite*, subiectul este:

- a) exprimat, simplu; c) neexprimat, inclus;
b) neexprimat, subînțeles; d) exprimat, multiplu.

3 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Funcția sintactică a cuvântului subliniat în enunțul *Mă întreb către cine se îndreaptă clovnul*, este:

- a) circumstanțial de loc; c) complement direct;
b) complement prepozițional; d) circumstanțial de timp.

4 Selectează, din fragmentul următor, trei predicate exprimate prin verbe la moduri diferite, pe care le vei preciza: — *Ca de obicei, Domnule Regizor, nu vezi imaginea de ansamblu. Am putea folosi emisiunea s-o demascăm. Înțelegeți?* (Jerry Spinelli)

Predicatul selectat	Modul verbului prin care este exprimat predicatul selectat

5 Selectează, din fragmentul următor, trei atribute, precizând, pentru fiecare, felul și partea de vorbire prin care este exprimat: *Era micul semn, gravat acolo cu bisturiul conștiinței, un semn de care o femeie s-ar fi putut agăța cu obstinare, dacă doctorul Walter ar fi fost menit să cunoască sufletul unei femei*. (Hortensia Papadat-Bengescu)

Atributul selectat	Felul și partea de vorbire prin care este exprimat atributul selectat

6 Alcătuieste un enunț asertiv, în care adverbul „departe” să fie atribut, și un enunț interogativ, în care pronumele personal „lui” să fie complement indirect.

- a)
b)

7 Încercuiește litera **A** (adevărat) sau **F** (fals), pentru a aprecia valabilitatea următoarelor afirmații:

- a) Subiectul nu poate fi exprimat prin numeral ordinal.
b) Numele predicativ poate sta în cazul genitiv.

A / F

A / F

8 Rescrie propoziția următoare, astfel încât subiectul să devină complement prepozițional: *Mă preocupă interesele tale adolescente.*

9 Unește cu săgeți cuvintele subliniate în enunțurile din prima coloană cu funcțiile sintactice și cazurile corespunzătoare din a doua coloană:

a) <u>Nimănui</u> nu-i place să fie mințit.	a) atribut adjectival, dativ
b) <u>Niciun</u> copil nu a întârziat.	b) nume predicativ, genitiv
c) Vina este <u>a fiecăruia</u> .	c) complement indirect, dativ
d) I-am dat <u>fiecăruia</u> invitat câte un pliant.	d) atribut adjectival, nominativ

10 Citește cu atenție textul și rezolvă sarcinile de lucru:

Pe fața domnului Fotiade înflori un surâs. Își umezi buzele cu vârful limbii și zise târăgănat, privind printre gene:

— Crezi că se uită ăia la panoul tău?

Acarul trase lung din țigară. O clipă, domnului Fotiade i se păru, ciudat, că și celălalt zâmbeste.

Domnul Fotiade prinse a râde de-a binelea:

— Bine, dom`le, dacă vrei, vopsește-l.

— Fără panou, parcă nici n-am fi gară, zise acarul.

— Păi nici nu suntem gară, preciză domnul Fotiade. Asta-i gară?! Suntem haltă, aia suntem.

(Ioan Groșan, *Trenul de noapte*)

a. Transcrie, din ultima replică, două predicate nominale.

b. Precizează funcția sintactică și cazul substantivului propriu din primul enunț.

c. Rescrie propoziția *Pe fața domnului Fotiade înflori un surâs.*, schimbându-i topica.

d. Notează funcția sintactică a formei verbale nepersonale din enunțul: *Domnul Fotiade prinse a râde de-a binelea:*

MODUL III

Gramatică

C. Enunțul. Propoziția și fraza. Construcții sintactice

Enunțul: enunțuri asertive, interogative, exclamative, imperative; enunțuri eliptice; propoziția simplă, propoziția dezvoltată; propoziția afirmativă, propoziția negativă.

Fraza: coordonarea prin juxtapunere și prin joncțiune; conjuncții coordonatoare; subordonarea prin conjuncții subordonatoare, prin pronume și adverbe relative.

Construcții sintactice: construcții active/construcții pasive cu verbul a fi; construcții impersonale; construcții cu pronume reflexive; construcții incidente; construcții concesive și condiționale.

Realizări propoziționale ale unor funcții sintactice:

atributiva, completiva directă, completiva indirectă, completiva prepozițională; subordonatele circumstanțiale (de loc, de timp, de mod, cauzală, finală).

Norme de punctuație.

1 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

În enunțul *Plin de bucurie mare,/ Oarecine îmi spunea/ C-a vândut din întâmplare/ Și cu un preț de mirare/ Un cal prost ce el avea.* (Grigore Alexandrescu) există:

- a) 4 propoziții; c) 5 propoziții;
b) 3 propoziții; d) 2 propoziții.

2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Între propozițiile din fraza *Când orbul a nimerit dus de mână la popă, slăbănogul sta afară pe prispă și se sora.* (Vasile Voiculescu) raporturile sintactice sunt:

- a) de coordonare prin juxtapunere;
b) de coordonare prin juxtapunere și de subordonare prin joncțiune;
c) de coordonare prin joncțiune și de subordonare prin joncțiune;
d) de subordonare prin joncțiune.

3 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Propozițiile din fraza *Romanul e povestea unor oameni caracteristici, originali, a căror viață se degajă clar de mediul cu care intră în conflict.* (Mihai Ralea) sunt, în ordine:

- a) principală, atributivă, completivă prepozițională;
b) principală, principală, atributivă;
c) principală, atributivă, atributivă;
d) principală, completivă indirectă, atributivă.

4 Selectează, din fragmentul următor, trei propoziții subordonate, precizând felul lor: *Femeia luă un clopoțel și-l ridică în lumină, iar Dunstan nu putu să nu observe că razele de soare care străluceau în cristalul violet păleau pe lângă nuanța și intensitatea ochilor ei.* (Neil Gaiman)

Propoziția subordonată selectată	Felul propoziției subordonate selectate

5 Selectează, din fragmentul următor, trei elemente de relație prin care se realizează raportul de subordonare la nivelul frazei, precizând felul lor: *Spunea tata că i-au spus și lui bătrânii, care auziseră din gura lui moș Nechifor, că pe vremea aceea era bine să fii harabagiu în Târgul-Neamțului, că te-apucau pe-amânele.* (Ion Creangă)

Elementul de relație selectat	Felul elementului de relație selectat

6 Alcătuieste un enunț asertiv, care să conțină un complement indirect exprimat prin pronume posesiv, și un enunț interogativ, care să conțină trei atribute coordonate prin juxtapunere.

a)

b)

7 Încercuiește litera **A** (adevărat) sau **F** (fals), pentru a aprecia valabilitatea următoarelor afirmații:

a) În enunțul *Prăjitura a fost preparată de bunica mea*, există o construcție pasivă.

A / F

b) În enunțul *Îmi închipui că nu te pricepi la fotbal*, există două construcții reflexive.

A / F

8 Exprimă-ți dorința de a deveni mai bun cu cei din jurul tău, formulând o frază alcătuită dintr-o propoziție principală și o propoziție subordonată introdusă printr-o conjuncție.

9 Rescrie enunțul următor, astfel încât fraza să devină propoziție dezvoltată prin transformarea modului unui verb: *Fiecare om este capabil să distingă între bine și rău*.

10 Citește cu atenție textul și rezolvă sarcinile de lucru:

Peste câteva minute, trenul zboară-n spre Carpați.
 — Biletele, vă rog, domnilor, zice politicos conductorul, intrând în primul vagon de clasa-ntâia.
 D. Georgescu arată două bilete.
 — ...Mititelul... al dv.? întreabă conductorul arătând pe ofițerașul de vânători, care s-a suit cu picioarele pe bancheta de catifea.
 — Da! dar n-a-mplinit patru ani... Nu trebuie să ne-nveți dumneata pe noi regula, zice madam' Georgescu.
 Conductorul salută politicos și trece mai departe.

(I.L. Caragiale, *Tren de plăcere*)

a. Transcrie o construcție incidentă.

b. Transformă enunțul *D. Georgescu arată două bilete*., astfel încât construcția activă să devină construcție pasivă.

c. Transcrie propoziția subordonată din următorul fragment, precizând felul ei: — ... Mititelul... al dv.? întreabă conductorul arătând pe ofițerașul de vânători, care s-a suit cu picioarele pe bancheta de catifea.

d. Dezvoltă fraza *Conductorul salută politicos și trece mai departe*., adăugând o propoziție subordonată circumstanțială de timp.

MODUL IV

Variație stilistică. Utilizarea corectă a limbii române în diverse situații de comunicare

*Limba standard; normă și abatere.
Limba vorbită și limba scrisă (selecția
lexicală, construcția frazei).
Limba populară; variație regională a limbii,
variații de registru, jargonul, argoul.
Limba colocvială, limbaj cultivat.
Termeni științifici. Valori stilistice
ale diminutivelor. Organizarea coerentă
a textului: succesiunea ideilor, folosirea
corectă a timpurilor verbale și a anaforelor.*

1 Completează enunțul următor cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze.

..... (a-și da seama, mai-mult-ca-perfect, persoana a III-a, plural) că partici-
 parea (noștri, pronume, genitiv) la expoziția de arte vizuale
 (a fi, perfect compus) un succes, toți (a conștientiza, gerunziu) că trebuie
 (a merge, conjunctiv) în continuare pe (adjectiv
 pronominal demonstrativ de identitate) drum.

2 Descoperă greșelile de orice fel și rescrie corect enunțul:

— *Scrive-ți-vă exercițiile constant pentru că profesorii n-acceptă mereu scuze*

.....

3 Subliniază forma corectă:

- a) La istorie, am avut de scris două *esee/eseuri* despre *Evul Mediu/Evul mediu*.
 b) Nu știu *nici cum/nicicum*, ce să mai spun *decum/de cum* gândește!

4 Scrie, în dreptul fiecărui enunț din coloana **A**, litera corespunzătoare categoriei din care face parte cuvântul subliniat, din coloana **B**.

A	B
1. După ce a plătit <u>dijma</u> către boier, omul a suspinat neputincios.	a) regionalisme
2. Firma a demarat un nou <u>proiect</u>	b) neologisme
3. <u>Lubenita</u> este mai dulce anul acesta!	c) arhaisme
	d) termeni științifici

5 Încercuiește litera **A** (adevărat) sau **F** (fals), pentru a aprecia valabilitatea următoarelor afirmații:

- a) Este corect enunțul *În stânga ușei se vede un tablou*. A / F
 b) Este corect enunțul *Greutatea furnicei este foarte mică*. A / F

6 Alege forma corectă și completează fiecare enunț:

- a) Personajul și-a pierdut *conștiința/cunoștința*, dar și-a revenit repede.
 b) Nu am *decât/doar* două pixuri la mine.
 c) Afară a început *să plouă/să ploaie* puternic.
 d) Sunt mândră de premiul *care/pe care* l-am obținut.

7 Inserează corect pronumele relativ în enunțurile de mai jos:

- a) Copiii (*care*, genitiv) părinți sunt ocupați fac treburi în gospodărie.
 b) Am o colegă (*care*, dativ) îi place șahul.

8 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

În enunțul *Era mulțumit din cauza vieții prosperă care o ducea alături de a-i săi*, există:

a) 3 greșeli;	c) 4 greșeli;
b) 2 greșeli;	d) 5 greșeli.

Rescrie corect enunțul!

9 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

În enunțul *M-ia spus să vorbesc maxim 5 minunte la micro-fon, findcă oaspeții se grăbesc*, există:

a) 3 greșeli;	c) 4 greșeli;
b) 2 greșeli;	d) 5 greșeli.

Rescrie corect enunțul!

10 Imaginează-ți că ești la magazin și cineva nu respectă rândul la casă. Formulează un enunț în care să-i atragi atenția asupra acestui fapt, folosind un substantiv în cazul vocativ, un pronume personal de politețe și un adjectiv pronominal de întărire, pe care le vei sublinia.

Fișa de lucru 2

1 Completează enunțul următor cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze.

..... (*a trebui*, imperfect, persoana a III-a, singular) ca valurile mării
 (adjectiv pronominal de depărtare), înalte și (*furios*),
 (*a-i aminti*, conjunctiv, persoana a III-a, singular) de aventurile (adjectiv pronominal demonstrativ de diferențiere) vacanțe de vară, când (numeral ordinal format de la numeralul cardinal 12, scris cu litere) față din echipă a fost sărbătorită pe plajă.

2 Descoperă greșelile de orice fel și rescrie corect enunțul:

Aceiași confuzie a făcut-o și băiatul de a lături, care ți-a vorbit prietena ta însuși.

MODUL V

Fișe de evaluare sumativă

Citește următorul text pentru a putea răspunde cerințelor formulate:

Povestea asta o spunea uneori Nechifor Lipan la cumătrii și nunți, la care în vremea iernii era nelipsit. Zice el c-ar fi învățat-o de la un baci bătrân, care fusese Jidov în tinereță și binevoise Dumnezeu a-l face să cunoască credința cea adevărată. Acel baci știa și altele și cunoștea și slovă, lucru de mare mirare între ciobani. De la el Lipan deprinsese și unele vorbe adânci pe care le spunea cu înțeles la vreme potrivită.

- Nimene nu poate sări peste umbra lui.
- Ce vrei să spui cu asta? îl întreba nevastă-sa Vitoria, privindu-l pieziș.
- Spun și eu o vorbă celor care au urechi de auzit.
- Nevasta înțelegea ceva, dar era bănuitoare ca orice femeie și deprinsă să răsară la orice înțepătură.
- A fi cum spui, bădică; dar cel ce spune multe știe puține.
- Asta pentru cine-i? se răsucea Lipan.
- Asta-i pentru înțelepți și cărturari.
- Așa? Și, mă rog, cine-i înțelept și cărturar?
- Cine să fie? Întreabă-mă și nu ți-oi putea spune.

(Mihail Sadoveanu, *Baltagul* – fragment)

1 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt despărțite corect în silabe cuvintele din seria:

a) în-ge-nun-che-at, răs-frân-gea.	c) în-gen-un-cheat, ră-sfrân-gea.
b) în-ge-nun-cheat, răs-frân-gea.	d) în-ge-nun-che-at, ră-sfrâ-ngea.

2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Seria care conține doar cuvinte compuse este:

a) astăzi, nevastă-sa.	c) decât, cărturari.
b) situație-limită, bădică.	d) căci, binevoise.

3 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Cuvintele subliniate în enunțul „De la el Lipan deprinsese și unele vorbe adânci pe care le spunea cu înțeles la vreme potrivită.” sunt utilizate, în ordine, cu:

a) sens figurat, sens figurat.	c) sens propriu, sens propriu.
b) sens propriu, sens figurat.	d) sens figurat, sens propriu.

4 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Există o relație de polisemie între cuvintele subliniate în enunțurile din seria:

- a) „A pus rânduială și semn fiecărui neam”; *Anual mă vizitează un neam din Austria.*
- b) „Eu am să las să curgă spre voi banii ca apele”; *Nu mulți bani ai Olteniei au fost ca Mihai.*
- c) „A poftit pe boieri și domni la ciubuc și cafea.”; *Este interzis să primești ciubuc de la clienți.*
- d) „Acel baci știa și altele și cunoștea și slovă”; *Spre slava ta, ești un om cinstit.*

5 Selectează, din fragmentul următor, trei substantive în cazuri diferite, pe care le vei preciza: „Povestea asta o spunea uneori Nechifor Lipan la cumătrii și nunți, la care în vremea iernii era nelipsit.”

6 puncte

Substantivul selectat	Cazul substantivului selectat

6 Alcătuieste un enunț asertiv, în care substantivul „poveste” să fie circumstanțial de timp (1), și un enunț exclamativ, în care adjectivul „bătrân” să fie nume predicativ (2). 6 puncte

(1)

(2)

7 Transcrie propozițiile din următoarea frază, precizând felul acestora: „Spun și eu o vorbă celor care au urechi de auzit.” 6 puncte

.....

8 Rescrie corect următorul enunț, reprezentând răspunsul unui elev la o rugămintă a prietenilor:

6 puncte

Nu mă m-ai băteji la cap! Da, mă voi implica și eu, în numele a aceleeași prietenii care v-o port din totdeauna.

.....

Punctaj obținut: din 32 de puncte

Fișa de evaluare sumativă 2

Citește următorul text pentru a putea răspunde cerințelor formulate:

Așa a început. Mișcarea, mersul. Întinzându-se, pe ploaie sau nu, pe pământ ori pe apă, urcând muntele și coborând la trecători. Prin pădurile atât de dese era noapte în timpul zilei, iar câmpiile semănau cu niște lacuri, pentru că n-aveau nici măcar un tufiș [...]. Nou-născuții vedeau lumina zilei mergând. Bătrânii se prăpădeau mergând. Când se revărsau zorile, crengile se mișcau deja împinse de trupurile lor, ei mergeau deja, înșirați unul în spatele celuilalt, mergeau, mergeau, bărbaii cu armele deja pregătite, femeile cărând străchini și papornițe, toți cu ochii ațintiți asupra soarelui. N-am pierdut încă direcția. Deci încăpățânarea ne-o fi menținut puri. Soarele n-a căzut, nu-și isprăvește căderea. Pleacă și vine, ca sufletele norocoase. Încălzește lumea. Nici oamenii pământului n-au căzut. Suntem aici. Eu în mijloc, voi în jurul meu. Eu vorbind, voi ascultându-mă. Trăim în mijloc, voi în jurul meu. Trăim, umblăm. Se pare că asta-i fericirea.

(Mario Vargas Llosa, *Povesteașul* – fragment, traducere de Coman Lupu)

1 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Conțin hiat ambele cuvinte din seria:

- a) mișcarea, înaintând.
- b) ploaie, noapte.
- c) câmpiile, femeile.
- d) trăim, vedeau.

2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Cuvintele subliniate în secvențele „Bătrânii (1) se prăpădeau mergând.”, „Pleacă și vine, ca sufletele noro-coase (2).” s-au format prin:

- a) compunere (1), derivare (2).
- b) conversiune (1), conversiune (2).
- c) conversiune (1), derivare (2).
- d) compunere (1), conversiune (2).

3 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sensul expresiei „a vedea lumina zilei” este:

- a) a-și da seama de ceva.
- b) a se trezi devreme.
- c) a se naște.
- d) a scăpa de un pericol.

4 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

2 puncte

Sunt omonime cuvintele subliniate în enunțurile din seria:

- a) „N-am pierdut încă direcția.”; Mașina are probleme la direcție.
- b) „Câmpiile semănau cu niște lacuri.”; În vacanță, am testat mai multe lacuri de unghii.
- c) „Trăim în mijloc, voi în jurul meu.”; Balerina a fost apucată de mijloc.
- d) „Eu vorbind, voi ascultându-mă.”; Ascultându-mă atent, medicul mi-a pus diagnosticul corect.

5 Selectează, din fragmentul următor, trei pronume diferite, precizând felul acestora: „Când se revărsau zorile, crengile se mișcau deja împinse de trupurile lor, ei mergeau deja, înșirați unul în spatele celuilalt, mergeau, mergeau...”

6 puncte

Pronumele selectat	Felul pronumelui selectat

6 Alcătuieste un enunț interogativ, în care numeralul „al treilea” să fie complement indirect (1), și un enunț exclamativ, în care adverbul „acum” să fie atribut (2).

6 puncte

- (1)
- (2)

7 Transcrie propozițiile din următoarea frază, precizând raportul sintactic dintre acestea: „Soarele n-a căzut, nu-și isprăvește căderea.”

6 puncte

.....

.....

.....

- 8 Scrie, în spațiile libere, forma corectă a cuvintelor subliniate în următorul enunț, reprezentând mesajul unui copil amator de expediții. 6 puncte

Instructorul ne-a spus că o să cadem / o să cădem (1) dacă n-avem abilitate / agilitate (2) la cățărat, dar noi înșine / însune (3) convenisem / conveniserăm (4) că suntem destui / destul (5) de buni ca să nu ne oprim orice / orce (6) ar fi.

Instructorul ne-a spus că (1) dacă n-avem (2) la cățărat, dar noi (3) (4) că suntem (5) de buni ca să nu ne oprim (6) ar fi.

Punctaj obținut: din 32 de puncte

Fișa de evaluare sumativă 3

Citește următorul text pentru a putea răspunde cerințelor formulate:

Se știe astăzi că unele mituri și simboluri au circulat în lumea întreagă răspândite de anumite tipuri de cultură; că aceste mituri și simboluri nu sunt, așadar, descoperiri spontane ale omului arhaic, ci creații ale unui complex cultural bine delimitat, elaborat și vehiculat de anumite comunități umane; astfel de creații au fost difuzate până foarte departe de locul lor de origine și au fost asimilate de popoare și societăți care, altcum, nu le-ar fi cunoscut. Cred că, studiind cu maximă rigoare relațiile dintre anumite complexe religioase și anumite forme de cultură și precizând etapele răspândirii acestor complexe, etnologul este îndreptățit să se declare satisfăcut de rezultatele cercetărilor sale. Ceea ce n-ar fi însă deloc cazul cu istoricul religiilor: acceptând și preluând rezultatele etnologiei, el trebuie să-și pună și alte probleme: De ce un anume mit sau un anume simbol au putut fi difuzate? Ce dezvăluiau ele? De ce anumite detalii, chiar foarte importante, se pierd în timpul difuzării, pe când altele supraviețuiesc și în zilele noastre? În esență: la ce au oferit răspuns aceste mituri și aceste simboluri încât să se fi bucurat de o astfel de răspândire?

(Mircea Eliade, *Imagini și simboluri. Eseu despre simbolismul magico-religios* – fragment)

- 1 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte
Numărul de litere este egal cu numărul de sunete în toate cuvintele din seria:
a) circulat, aceste. c) origine, el.
b) astăzi, complex. d) religioase, chiar.

- 2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte
Cuvintele subliniate în secvența „astfel de creații au fost difuzate până foarte departe (1) de locul lor de origine și au fost asimilate de popoare și societăți care, altcum (2), nu le-ar fi cunoscut” s-au format prin:
a) compunere (1), derivare (2). c) derivare (1), compunere (2).
b) compunere (1), conversiune (2). d) compunere (1), compunere (2).

MODUL VI

Aplicații complexe

A. Teste de antrenament pentru Evaluarea Națională

1. TEXTUL EPIC

Repere din programa școlară

Cuvinte-cheie, idee principală, idee secundară, temă; planul simplu de idei; planul dezvoltat de idei. Tipare textuale de structurare a ideilor: textul narativ (narativul literar – în proză, în versuri; timp, spațiu; instanțele comunicării narrative: autor, narator, personaje, mijloace de caracterizare; narațiunea la persoana a III-a și la persoana I; acțiune, momentele subiectului/etapele acțiunii;

narativul nonliterar: acțiune, participanți, timp, spațiu; narativul în texte multimodale – text și imagine, banda desenată); textul descriptiv (descriptivul literar – în proză, în versuri; descriptivul nonliterar); textul dialogat (în textul literar și în textul nonliterar); textul explicativ; textul argumentativ; texte care combină diverse structuri textuale (explicativ, narativ, descriptiv, dialogat, argumentativ).

Tipuri de texte: textul epic. Rezumatul. Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă. Identitate personală – identitate națională – diversitatea culturală și lingvistică. Elemente de mitologie românească; modele comportamentale în textele literaturii universale. Valori ale culturii populare în spațiul românesc; valori culturale românești.

SUBIECTUL I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

În vreme ce afară mama Cornelia pune masa sub nuc, ajutată de Sara-mică, noi ne-am oprit pentru o clipă asupra peretelui cu fotografii. Din tavanul înalt, prins în stucaturi*, și până jos, la numai două palme de parchet, zeci de fotografii vechi în rame ovale, rotunde sau dreptunghiulare, albe, negre, maro, aurii sau argintii, cu *passe-partout-uri*** îngălbenite ori cenușii, acopereau peretele. Unele erau mai mici decât palma mea, altele erau adevărate tablouri. Optzeci și șapte de Zaharești și Dănilă numărasem odată cu Sabi pe peretele acesta, într-o zi de sfârșit de vacanță, străduindu-ne cu scaune și scărițe să ajungem la fiecare fotografie în parte. Mirese de la începutul secolului trecut, soldați întorși de pe front, școlari cu uniforme dintr-o altă lume, domnișoare de pension, costume de carnaval care aminteau de singurul film mut pe care-l văzusem, toți ne priveau cu seriozitate din fotografiile șterse. [...]

Am ales o fotografie sepia*** care avea trecut cu cerneală neagră într-un colț anul 1912. Din ea, o familie formată din opt membri de vârste diferite privea peste umărul drept al fotografului, cu seriozitate. Fuseseră așezați simplu, fără vreo atenție deosebită pentru compoziție, umăr la umăr pe două rânduri, cu un băiețel de patru-cinci ani în fața lor. Întotdeauna mă uimise cât de clară se păstrase această fotografie, una dintre cele mai vechi de pe perete.

— Străbunica Simina, am spus, arătând spre copila mărunțică de pe rândul din spate, care stătea în picioare. Peste câțiva ani avea să se mărite. Acolo este între frați și părinți. E singura fotografie pe care și-au făcut-o.

Sabi a aprobat cu un gest ușor din cap, iar eu am continuat, arătând o altă fotografie făcută prin 1955-1956:

— Mama Cornelia cu mătușa Sebastiană.

Două fete se luaseră ștrengărește pe după umeri, scoțând limba la fotograf și sprijinindu-și capetele blonde unul de altul. Imitau rebeliunea ce începuse să se întindă ca focul prin generația răsărită după război, dar limba scoasă și poziția caraghios-lascivă a trupurilor băiețești constituiau singura declarație de independență care le fusese la îndemână.

— Aici le-a fotografiat un vecin, am continuat să spun istoria cunoscută a fotografiei, așa cum își rostește școlarul poezia. Erau în vacanța de vară, străbunica Simina încă trăia.

Sabi își puse brațul pe după gâtul meu și-l lăsă să spânzure cu nonșalanță, lipindu-și tâmpla de a mea și trăgându-mă în fața uneia dintre oglinzi. Capetele noastre se potriveau perfect în rama ovală cu flori sculptate și pentru o clipă nu ne-am deosebit cu nimic de toate celelalte imagini. Străbunicii încremeniți pe peretele cu fotografii ne-au primit între ei fără împotrivire, împrăștiind asupra noastră răcoarea lor de gheață. Același gând ivit în mințile noastre ne-a albit

obrajii: peretele pe care îl priveam era viitorul. Către asta mergeam zi de zi, cu fiecare pas pe care-l făceam, cu fiecare decizie pe care o luam.

De afară, glasul Sarei-mici ne cheamă la masă:

— Mamaaa! Se răcește supa!

(Simona Antonescu, *În umbra ei*)

* *stucatură* – ornament arhitectonic în relief (pentru interiorul clădirilor), executat din stuc sau din mortar simplu de ipsos.

** *passe-partout* – Ramă de hârtie sau de carton care se așază între sticlă și fotografie la înrămarea fotografiei.

*** *sepia* – culoare roșie-brună.

Textul 2

Azi totul se fotografiază pentru ca turistul să-și poată constitui un carnet de amintiri, dar și din teama suscitată de carențele memoriei: când ne temem de uitare, fotografiem. Mereu, oriunde, oricând. Dar sub inflația de imagini se insinuează cancerigen amenințarea dispariției: le pierdem, le rătăcim, se șterg. Fotografia de masă nu e decât un paliativ înșelător al prezentului, al instantaneității devenite regim existențial generalizat, pe scurt, al duratei fugitive, doar iluzoriu conservată pe ecrane translucide. În schimb, arta fotografiei s-a impus în spațiul cultural și protagoniștii ei beneficiază de o reputație nu doar necunoscută, ci și imprevizibilă acum câteva decenii: ei au devenit cronicarii timpurilor moderne. Ai orașelor și ai corpurilor, ai nopților și ai ruinelor. Ceea ce pictura a abandonat, fotografia a preluat. Ea furnizează datele unei antropologii* a prezentului. Cu geniu, pasiune sau trivialitate. Marii fotografi nu sunt niște indiferenți. Realul îi captivează și ei îi restituie artistic avatarurile. [...]

Acum mult timp, m-au fascinat fotografiile unui artist – azi uitat – ce erau traversate de o umbră pasageră, de o pâlpâire luminoasă ce sugerau prezența fantomă surprinsă de cameră. Fotografii enigmatice care se sustrăgeau autorității realului considerat ca domeniu exclusiv al acestei arte recente. În filmul lui Kurosawa, și el preocupat de fantome, un fotograf, de mult celebru, s-a retras din universul modei și al succesului pentru a se consacra unei căutări alchimice: sufletul ascuns al personajelor prezervate** pe hârtie, grație camerei, pornind de la vechi imagini nostalgice. El reconstituie un gigantic aparat arhaic și imobilizează drastic personajele grație unui sistem ce pare inspirat de tehnicile medievale de tortură. Doar astfel, afirmă el, expunerea căreia îi sunt necesare durate nemăsurate – până la o oră! – se va efectua corect, căci corpul nu se poate mișca, rămâne fixat pentru a elibera fantoma căutată patetic de fotograf. [...]

(George Banu, *Fotografia și moartea*, în *Dilema Veche* nr. 685 din 6-12 aprilie 2017)

* *antropologie* – știință care studiază originea, evoluția și diversele tipuri fizice ale omului, în corelație cu condițiile naturale și social-culturale.

** *a prezerva* – a apăra, a păzi de un rău, de un pericol.

A.

1 Completează spațiile libere cu informațiile din **textul 1**. 2 puncte

Personajul-narator și au identificat în fotografiile de pe perete un număr de de membri ai familiilor.

2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând **textul 1**. 2 puncte

Mama Cornelia pune masa

a) în dreptul peretelui cu fotografii.	c) în sufragerie.
b) în bucătărie.	d) afară, sub nuc.

3 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând **textul 2**. 2 puncte

Personajul din filmul lui Kurosawa era

a) cronicar de modă.	c) fotograf.
b) pictor.	d) alchimist.

4 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând **textul 1**. 2 puncte

Cele două fete blonde din fotografie se numeau

a) Sara și Simina.	c) Cornelia și Sabi.
b) Cornelia și Sebastiană.	d) Sabi și Sebastiană.

5 Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. 6 puncte

	Enunțul	Adevărat	Fals
Textul 1	Toate fotografiile de pe perete erau în rame ovale.		
	Străbunica Simina apărea într-o fotografie din anul 1912.		
	Pe cele două fete blonde le fotografiase un fotograf celebru.		
Textul 2	Fotografia de masă și arta fotografiei sunt unul și același lucru.		
	Fotografia a preluat ceea ce pictura a abandonat.		
	Fotograful din film lasă personajele fotografiate să se miște liber.		

6 Precizează, în unu – trei enunțuri, o trăsătură a personajului Sabi, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare utilizat, ilustrându-l cu o secvență: 6 puncte

„Sabi își puse brațul pe după gâtul meu și-l lăsă să spânzure cu nonșalanță, lipindu-și tâmpla de a mea și trăgându-mă în fața uneia dintre oglinzi. Capetele noastre se potriveau perfect în rama ovală cu flori sculptate și pentru o clipă nu ne-am deosebit cu nimic de toate celelalte imagini.”

7 Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o diferență între cele două texte în ceea ce privește rolul fotografiilor în viața omului, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. 6 puncte

8 La ce se gândesc cele două fete când își văd imaginea reflectată în oglindă? Justifică-ți, în 50 – 100 de cuvinte, răspunsul la întrebarea dată, prin referire la o emoție, valorificând **textul 1**. 6 puncte

9 Asociază fragmentul din *În umbra ei*, de Simona Antonescu, cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. 6 puncte

B.

1 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte

Conțin hiat ambele cuvinte din seria:

- a) „poată”, „teama”
- b) „memoriei”, „uitare”
- c) „fotografiază”, „constitui”
- d) „paliativ”, „duratei”

2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte

Există doar cuvinte compuse în seria:

- a) „numai”, dreptunghiulare”
- b) „Sara-mică”, „Zaharești”
- c) „decât”, „scărițe”
- d) „patru-cinci”, „străbunica”

3 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte

Sinonimele contextuale ale cuvintelor subliniate în secvența „Realul îi captivează și ei îi restituie artistic avatarurile.” sunt, în ordine:

- a) *fascinează*, *oferă*.
- b) *incită*, *dăruiesc*.
- c) *atrage*, *înapoiază*.
- d) *cucerește*, *consacră*.

4 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte

Există o relație de omonimie între cuvintele subliniate în secvențele/enunțurile din seria:

- a) „mama Cornelia pune masa sub nuc”; *Am comparat masa celor două corpuri*.
- b) „Unele erau mai mici decât palma mea”; *Cele două palme de pământ au fost vândute*.
- c) „numărasem odată cu Sabi pe peretele acesta”; *O dată am înțeles, de două ori e mai greu*.
- d) „din teama suscitată de carențele memoriei”; *Dirijorul a corectat cadențele orchestrei*.

5 Selectează, din fragmentul următor, trei substantive aflate în cazuri diferite, pe care le vei preciza: „Din ea, o familie formată din opt membri de vârste diferite privea peste umărul drept al fotografului, cu seriozitate.” 6 puncte

Substantivul selectat	Cazul substantivului selectat

6 Alcătuieste un enunț asertiv, în care substantivul „amintire” să fie complement prepozițional (1), și un enunț interogativ, în care pronumele „el” să fie atribut (2). 6 puncte

(1)

(2)

7 Transcrie propozițiile din fraza „E singura fotografie pe care și-au făcut-o.”, precizând felul acestora. 6 puncte

.....

.....

8 Completează enunțul următor, reprezentând mesajul unui fotograf pasionat, cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze. 6 puncte

— V-..... (a mărturisi, condițional-optativ, prezent, persoana I, singular) că
 (utilă, superlativ absolut de superioritate) în munca (adjectiv
 pronominal posesiv, persoana I, singular) este răbdarea, (care, dativ, feminin,
 singular) îi (a datora, indicativ, prezent, persoana I, singular) minunatele
 fotografii din (adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere) expoziție.

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

Imaginează-ți că ai descoperit, între lucrurile vechi ale familiei, o fotografie de aproximativ un secol. Scrie un text narativ, de cel puțin 150 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare legată de realizarea acelei fotografii, incluzând o secvență dialogată, de minimum patru replici, și una descriptivă, de minimum 30 de cuvinte.

Notă! Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii – 12 puncte;**
- **redactarea compunerii – 8 puncte** (marcarea corectă a paragrafelor – **1 punct**; coerența textului – **1 punct**; proprietatea termenilor folosiți – **1 punct**; corectitudinea gramaticală – **1 punct**; claritatea exprimării ideilor – **1 punct**; ortografia – **1 punct**; respectarea normelor de punctuație – **1 punct**; lizibilitatea – **1 punct**).

MODUL VI

Aplicații complexe

A. Teste de antrenament pentru Evaluarea Națională

2. TEXTUL LIRIC

Repere din programa școlară

Cuvinte-cheie, temă. Tipare textuale de structurare a ideilor: textul descriptiv (descriptivul literar – în proză, în versuri; descriptivul nonliterar). Texte care combină diverse structuri textuale (explicativ, narativ, descriptiv, dialogat, argumentativ). Tipuri de texte: textul liric. Versificație: rima, strofa, măsura versurilor. Strategii de interpretare: răspuns afectiv;

mesajul/mesajele textului. Interpretarea limbajului figurat (personificarea, comparația, epitetul, enumerația, repetiția, metafora, antiteza). Interpretări multiple; argumentarea punctelor de vedere pe marginea textelor citite. Împărtășirea impresiilor de lectură. Reflecții asupra limbajului și a structurii textului liric.

Comentarea unor pasaje din textele citite.

Descrierea unei emoții.

Identitate personală – identitate națională – diversitatea culturală și lingvistică. Elemente de mitologie românească; modele comportamentale în textele literaturii universale.

Valori ale culturii populare în spațiul românesc; valori culturale românești.

SUBIECTUL I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

Cum coboram spre apa limpezită
De soarele tot mai pieziș pe Prut,
Am regăsit frunzarele mai rare
Și liniștea poienii de demult.

Lumina verii se lăsa spre toamnă,
Lumina după-amiezi da-n amurg.
Sta crângul verde și pătat de aur,
Poiana se-ncheia cu umbre lungi.

Pe țărmul dimpotrivă unde satul
Alb prin livezi se odihnea și el,
Sta pânza la ghilit* pe prund întinsă,
Când nori subțiri se-nvăpăiau pe cer.

Nu se clintea o frunză în pădure,
În sat nu se mișca un om.

Cu roata molcum strălucind la soare,
Bătea o moară apele domol.

Pe firul apei se ducea o plută,
Pe apa cerului aluneca un nor:
Era de-argint ca sunetul tăcerii
Și-i tremura lumina peste tot.

Stam jos la rădăcina unei sălcii,
În jurul meu priveliștile vechi.
Priveam înmărmurit, cum într-o carte
Copil privisem țara din povești.

Amurgul îmi intrase în poiană.
Priveliștea, tot stând, mi s-a părut
Că-o fură-n zări un stol de rândunele
Ce tot mai mic în ceruri se pierdu.

(Ion Pillat, *Amurg pe Prut*)

*a *ghili* – a înălbi o pânză prin muirea în apă și întinderea repetată la soare.

Textul 2

Început de lună Mai. Vegetalul izbucnea cu toată puterea, adunându-și elementul verde din văzduh și de sub pământ. Îmboldit de aer și de alean primăvărat, mă lua dorul de a mă plimba pe câmp. De ce nu m-aș duce odată până la Mureș, prin partea unde se arată ca o așezare omenească? Eram mereu ispitit să mă duc, dar amânam iarăși și iarăși. Aflasem întâmplător de la niște cunoscuți că acolo s-ar fi stabilit încă din 1946, venind de la Cluj, Vasile Olteanu, fost profesor și preot, cu Octavia, soția sa. [...] Folositoare îi era palma de pământ îndeosebi datorită faptului că-i tăiată în două de-o apă ca Mureșul, care aduce în gospodărie de toate: umezeală pentru zarzavaturi sădite în straturi, nămol prielnic unor anume legume bulgărești, neamuri de pești, raci și broaște, și apă subpământeană pentru arinii și sălciile ce țin, sub scutul coroanelor lor, așezarea. Pitorească din cale afară devine așezarea prin brodul* arhaic ce face legătură mișcătoare între cele două maluri ale Mureșului. [...]

Pe mine trecerea unei ape cu brodul m-a impresionat încă din copilărie. Imaginea brodului, care lucrează cu o lopată-vâslă, călăuzindu-și temeul de-a lungul unei sârme întinse de la un țărm la celălalt, s-a transformat în sufletul meu, în cursul anilor, într-o imagine plină de semnificații. Dau târcoale acestor semnificații, fără a le putea cuprinde întocmai. În orice caz brodul este pentru mine, încă din copilărie, un mijloc mai arhaic de a trece apa, decât podul. Și arhaicul are darul

de a-mi stimula imaginația cu altă putere decât lucrurile de civilizație curentă. Brodul mai este, apoi, pentru mine ca o aluzie la barca lui Caron, în care umbrele trec de pe țărmul vieții, dincolo de împărăția morții. Cum brodnicul este de astă dată un fost profesor de teologie, apropierea de barca și de figura lui Caron se impune și mai mult închipuirii și simțirii mele. Brodul are pentru mine un halo** de vagi semnificații mitologice. În anii petrecuți în străinătate aproape că am uitat imaginea. Copleșit de elementele civilizației moderne, nu-mi mai puteam închipui că brodul de lemn tare, cioplit cu barda, să mai fie în uz pe undeva, nici chiar în lumea noastră țărănească.

(Lucian Blaga, *Luntrea lui Caron*)

**brod* – luntre lată cu care se trec, de pe un mal pe altul, oameni, vite etc.; pod plutitor.

***halo* – aureolă.

A.

1 Completează spațiile libere cu informațiile din **textul 2**. 2 puncte

Se crede că Vasile Olteanu s-a stabilit pe malul Mureșului în anul, înainte de această dată locuind la

2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând **textul 1**. 2 puncte

În versurile „Priveam înmărmurit, cum într-o carte/ Copil privisem țara din povești.”, două figuri de stil sunt:

- a) inversiunea și antiteza.
- b) repetiția și enumerația.
- c) metafora și personificarea.
- d) epitetul și comparația.

3 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând **textul 2**. 2 puncte

Pitorescul așezării este dat de

- a) așezarea omenească din preajma Mureșului.
- b) arinii și sălciile de pe malul Mureșului.
- c) brodul arhaic.
- d) neamurile de pești din Mureș.

4 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând **textul 2**. 2 puncte

Pentru Lucian Blaga, brodul are semnificații

- a) poetice.
- b) mitologice.
- c) religioase.
- d) economice.

5 Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. 6 puncte

	Enunțul	Adevărat	Fals
Textul 1	Două cuvinte-cheie din textul <i>Amurg pe Prut</i> sunt „lumina” și „apa”.		
	Tema de bază a textului liric dat este natura.		
	În textul liric dat este prezent tiparul narativ.		
Textul 2	În text este menționat numele unui lac.		
	Lucian Blaga era familiarizat cu brodul încă din copilărie.		
	Brodul era confecționat din fier.		

6 Precizează, într-un enunț, tipul de strofă și măsura versurilor din fragmentul următor. 6 puncte

„Lumina verii se lăsa spre toamnă,
Lumina după-amiezii da-n amurg.
Sta crângul verde și pătat de aur,
Poiana se-ncheia cu umbre lungi.”

7 Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, modul în care o idee comună este reflectată în cele două texte, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare. 6 puncte

8 Ce semnificație mitologică este atribuită brodului? Justifică-ți, în 50 – 100 de cuvinte, răspunsul la întrebarea dată, prin referire la o emoție sau la o idee, valorificând **textul 2**. 6 puncte

9 Asociază textul *Amurg pe Prut*, de Ion Pillat, cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o temă comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. 6 puncte

B.

1 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte
Conțin diftong ambele cuvinte din seria:

a) „alean”, „eram”.	c) „mereu”, „îndeosebi”.
b) „aer”, „partea”.	d) „sălciile”, „aluzie”.

2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte
Există doar cuvinte derivate în seria:

a) „cunoscuți”, „de la”.	c) „închipui”, „unde va”.
b) „îndeosebi”, „decât”.	d) „folositoare”, „omenească”.

3 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte
Sinonimele contextuale ale cuvintelor subliniate în versurile „Amurgul îmi intrase în poiană./ Priveliștea, tot stând, mi s-a părut...” sunt, în ordine:

a) <i>înserarea, peisajul</i> .	c) <i>dimineața, vederea</i> .
b) <i>noaptea, perspectiva</i> .	d) <i>adierea, zarea</i> .

4 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte
Există o relație de polisemie între cuvintele subliniate în secvențele/enunțurile din seria:

- a) „unde se arată ca o așezare omenească”; *Aceasta este o acțiune umanitară.*
b) „mă lua dorul de a mă plimba pe câmp”; *În film se vedea bine câmpul de luptă.*
c) „neamuri de pești, raci și broaște”; *Tata a montat la ușă o broască nouă.*
d) „Brodul mai este, apoi, pentru mine ca o aluzie la barca lui Caron”; *Trăiesc iluzia succesului.*

5 Transcrie substantivele din următoarea secvență, precizând cazul acestora: „Lumina verii se lăsa spre toamnă”.

.....

.....

.....

6 Alcătuieste un enunț interogativ, în care cuvântul care are funcția sintactică de atribut verbal în enunțul „Îmboldit de aer și de alea primăvărat, mă lua dorul de a mă plimba pe câmp.” să fie nume predicativ. 6 puncte

Cuvântul care are funcția sintactică de atribut verbal:

Enunțul interogativ:

7 Transcrie propozițiile din fraza „Pitorească din cale afară devine așezarea prin brodul arhaic ce face legătură mișcătoare între cele două maluri ale Mureșului.”, precizând felul acestora. 6 puncte

.....

.....

8 Completează enunțul următor, reprezentând mesajul unui elev pasionat de mitologie, cu formele corecte ale cuvintelor indicate între paranteze. 6 puncte

Deși majoritatea (*mit*, genitiv, plural) datează din vremea
 (*Antichitate*, genitiv) (*greco-roman*, genitiv),
 așadar sunt (*vechi*, superlativ absolut de superioritate), ele
 (clitic pronominal personal, dativ, persoana I, plural) vor însoți evoluția în continuare,
 (*a aminti*, gerunziu)-ne sensurile profunde ale lumii în care trăim.

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

Imaginează-ți că îți petreci vacanța de primăvară într-un sat din Transilvania. Scrie un text descriptiv, de cel puțin 150 de cuvinte, în care să prezinți acest sat și să exprimi o emoție/un sentiment pe care ți l-a generat vizitarea lui, incluzând o secvență descriptivă și una argumentativă, fiecare de minimum 30 de cuvinte.

Notă! Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- **conținutul compunerii – 12 puncte;**
- **redactarea compunerii – 8 puncte** (marcarea corectă a paragrafelor – **1 punct**; coerența textului – **1 punct**; proprietatea termenilor folosiți – **1 punct**; corectitudinea gramaticală – **1 punct**; claritatea exprimării ideilor – **1 punct**; ortografia – **1 punct**; respectarea normelor de punctuație – **1 punct**; lizibilitatea – **1 punct**).

MODUL VI

Aplicații complexe

A. Teste de antrenament pentru Evaluarea Națională

3. TEXTUL DRAMATIC Repere din programa școlară

Cuvinte-cheie, idee principală, idee secundară, temă; planul simplu de idei; planul dezvoltat de idei. Tipare textuale de structurare a ideilor: textul dialogat (în textul literar și în textul nonliterar); textul explicativ; textul argumentativ; texte care combină diverse structuri textuale (explicativ, narativ, descriptiv, dialogat, argumentativ). Tipuri de texte: textul dramatic (autor, personaj dramatic; mijloace de caracterizare;

rolul indicațiilor scenice; rolul dialogului).

Rezumatul. Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă. Alte tipuri de texte: scrisoarea, e-mailul, jurnalul etc.

Identitate personală – identitate națională – diversitatea culturală și lingvistică.

Elemente de mitologie românească; modele comportamentale în textele literaturii universale. Valori ale culturii populare în spațiul românesc; valori culturale românești.

SUBIECTUL I

70 de puncte

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

SCENA 1

FOTOGRAFUL pe țărmul mării. FATA iese din mare.

FATA: — Ați venit pentru maree? Pentru marile maree?

FOTOGRAFUL: — Da.

FATA: — Ca să faceți poze?

FOTOGRAFUL: — Da.

FATA: — Știam. V-am văzut când ați plecat din sat. Văd că aveți câte un aparat de fotografiat pentru fiecare obiect pe care vreți să-l fotografiați.

FOTOGRAFUL: — Unde vezi tu așa ceva?

FATA: — Da, da. V-am văzut în mașină. Portbagajul e plin ochi cu aparate de fotografiat.

FOTOGRAFUL: — Nu-i adevărat.

FATA: — La revedere.

Se așază pe o stâncă.

FATA: — Da, locuiesc în sat. Numai că astăzi satul a fost invadat de lume. Toți vor să vadă marile maree. Au organizat chiar și o chermeză. E ridicol. De ce vrea toată lumea să vadă marile maree?

FOTOGRAFUL: — De ce nu?

FATA: — La noapte vor fi și focuri de artificii. E ridicol. Poate vreți să fotografiați și focurile de artificii?

FOTOGRAFUL: — Nu.

FATA: — Dar sunt frumoase focurile de artificii.

FOTOGRAFUL: — Nu, eu am venit pentru maree.

FATA: — Sunteți plătit bine?

FOTOGRAFUL: — Sunt plătit dacă reușesc să vând.

Pauză.

FATA: — Poate vindeți și focurile.

Pauză.

FATA: — Mirosul de cârnați făcuți la grătar ajunge până aici. E dezgustător.

Pauză.

FATA: — Cum ați știut că aici fluxul va fi mai înalt decât acolo, în port?

FOTOGRAFUL: — E adevărat?

FATA: — E adevărat. Dar cum ați știut?

FOTOGRAFUL: — N-am știut. Am căutat doar un colț liniștit de faleză, asta-i tot.

FATA: — Ba nu, m-ați urmărit.

FOTOGRAFUL: — Ba nu te-am urmărit deloc.

FATA: — Colțul ăsta de faleză e al meu.

Pauză.

FATA: — Iar dacă nu mă credeți, n-aveți decât să mergeți în sat și să întrebați pe cine vreți. Nimeni nu are dreptul să se apropie de colțul ăsta de faleză în absența mea. Și nici nu vreau ca marile marea să fie fotografiate. Ați auzit?

FOTOGRAFUL: — Da.

FATA: — Și n-ați plecat încă?

FOTOGRAFUL: — Nu.

FATA: — Atunci am să vă îmbrâncesc în mare.

(Matei Vișniec, *Marile marea*)

Textul 2

1. *Ești fotograf de profesie sau te ocupi și cu altceva?*

Nu sunt sigur dacă mi-ar fi plăcut să am ca profesie fotografia. Cel puțin nu un fotograf peisagist, sau mai exact un fotograf al mării. Am încercat de mai multe ori această variantă și de fiecare dată mă conving că, odată ce comercializezi ceea ce ție îți place cel mai mult, nu faci altceva decât să te depersonalizezi treptat.

Lucrez în IT de peste douăzeci de ani, un domeniu să zicem corelat cu tehnica de fotografiere modernă și cred că asta m-a ajutat mult în această pasiune a mea.

2. *Cunosc foarte multe persoane din Constanța care nu acordă mării un interes foarte mare (majoritatea preferă muntele, spre exemplu), așa ca te întreb pe tine: De ce iubești marea?*

Aș răspunde cu un scurt citat din Emil Cioran: „Nicăieri mai mult ca la mare nu ești înclinat a socoti lumea o prelungire a sufletului. Și nicăieri nu ești mai capabil de un fior religios prin faptul simplu de a privi.” Marea este echilibrul meu sufleteș și mental, iar Cioran a descris în acele rânduri cum arată Dumnezeu. Cam asta înseamnă pentru mine Natura, dar în special Marea. [...]

3. *Ce mesaj vrei să transmiți prin fotografiile tale?*

Să iubim Natura, să învățăm să o ascultăm și să fim liberi. Sunt absolut sigur că aceasta este rețeta fericirii universale. Știu, este aproape imposibil să poți transmite toate acestea doar prin fotografie, însă poți surprinde câteva momente care te pot surprinde de cât de frumoasă poate fi Natura. Liniște, relaxare, visare este ceea ce trăiesc când sunt lângă Mare și asta doresc să transmit prin fotografia mea. Aproape fiecare dintre noi are amintiri cu și despre mare, iar dacă reușești să îl faci pe privitor să devină nostalgic, dar și să-l introduci în lumea ta, atunci poți spune că ai reușit să transmiți mesajul dorit prin acea fotografie.

4. *Ai vreo fotografie preferată și, dacă da, poți împărtăși povestea din spatele ei?*

„The Eye of the Sea”. Este o fotografie atât de profundă și care surprinde detaliile parcă ale unui ochi de foc acoperit de o sprânceană de nori, un ochi enorm care privește peste mare și direct spre tine. Fotografia aceasta nu are o poveste anume, ci doar că este făcută de pe plaja sălbatică de la Corbu, unde este aproape o aventură să te trezești pe la 3 dimineața, încât să ajungi acolo pentru a surprinde răsăritul.

(Dan Cristian Mihăilescu, *fotograful mării* – interviu realizat de Silviu Axelerad, <https://www.galateca.ro>)

A.

1 Completează spațiile libere cu informațiile din **textul 1**. 2 puncte

Fata locuia în, de unde a plecat din cauza turiștilor care veniseră să vadă

2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând **textul 1**. 2 puncte

În discuția cu fotograful, fata se arată

- a) glumeață și împăciuitoare.
- b) comunicativă și tolerantă.
- c) ironică și revoltată.
- d) curioasă și prietenoasă.

3 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând **textul 1**. 2 puncte

Fotograful a ajuns în locul unde se găsea fata

- a) căutând un colț liniștit de faleză.
- b) pentru că așa i se recomandase.
- c) urmărind-o pe fată.
- d) ca să fie cât mai departe de sat.

4 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând **textul 2**. 2 puncte

În relație cu privitorul, fotograful își dorește

- a) să-l inițieze în arta fotografică.
- b) să-i genereze curiozitatea.
- c) să-l introducă în lumea fotografiei.
- d) să-și dorească a revedea marea.

5 Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. 6 puncte

	Enunțul	Adevărat	Fals
Textul 1	Intrând în mare, fata vorbește cu fotograful.		
	Este prima dată când fata îl vede pe fotograf.		
	Fotograful vrea să fotografieze focurile de artificii.		
Textul 2	Cel intervievat era fotograf de meserie.		
	Majoritatea constanțenilor preferă muntele.		
	Fotografia preferată a fost realizată dimineața devreme.		

6 Rescrie fragmentul următor, transformând vorbirea directă în vorbire indirectă. 6 puncte

„FATA: — Sunteți plătit bine?

FOTOGRAFUL: — Sunt plătit dacă reușesc să vând.”

7 Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o diferență între cele două texte în ceea ce privește relația dintre vorbitori, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare. 6 puncte

8 Crezi că este important ca pasiunea unui om să-i devină profesie? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând **textul 2**. 6 puncte

9 Asociază fragmentul din textul *Marile marea*, de Matei Vișniec, cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare culturală/morală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. 6 puncte

B.

1 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte
În secvența „Este o fotografie atât de profundă și care surprinde detaliile parcă ale unui ochi de foc acoperit de o sprânceană de nori” există:

a) 3 diftongi, 1 hiat.	c) 1 diftong, 2 hiaturi.
b) 2 diftongi, 2 hiaturi.	d) 4 diftongi.

2 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte
Există doar cuvinte compuse în seria:

a) „Emil Cioran”, „depersonalizezi”.	c) „ceea ce”, „surprinde”.
b) „fotograf”, „împărtăși”.	d) „IT”, „douăzeci”.

3 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte
Sinonimele contextuale ale cuvintelor subliniate în secvența „Nicăieri mai mult ca la mare nu ești înclinat a socoti lumea o prelungire a sufletului” sunt, în ordine:

a) <i>tentat, a considera.</i>	c) <i>provocat, cântări.</i>
b) <i>ademenit, calcula.</i>	d) <i>dispus, a aprecia.</i>

4 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. 2 puncte
Există o relație de omonimie între cuvintele subliniate în secvențele/enunțurile din seria:

- a) „asta m-a ajutat mult în această pasiune a mea”; *Am un hobby la care nu vreau să renunț.*
b) „Colțul ăsta de faleză e al meu.”; *Câinele și-a rupt un colț în timpul luptei.*
c) „Aș răspunde cu un scurt citat din Emil Cioran”; *Nu am citit această carte.*
d) „Unde vezi tu așa ceva?”; *Știu unde vei merge în vacanță.*

5 Transcrie verbele din fragmentul următor, precizând, pentru fiecare, modul și timpul: „Nu sunt sigur dacă mi-ar fi plăcut să am ca profesie fotografia.” 6 puncte

.....

.....

.....

6 Alcătuieste un enunț asertiv, în care substantivul care are funcția sintactică de circumstanțial de scop în propoziția „Ați venit pentru marea?” să fie atribut, fiind precedat de aceeași prepoziție. 6 puncte

Substantivul care are funcția sintactică de circumstanțial de scop:

Enunțul asertiv:

7 Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul lor: „Nimeni nu are dreptul să se apropie de colțul ăsta de faleză în absența mea.” **6 puncte**

8 Plimbându-se pe faleză, fata a găsit o foaie conținând mesajul către administrația plajei scris de un turist supărat. Rescrie-l, corectând greșelile de orice natură. **6 puncte**

Am plecat de la servici ca să mă relaxez, dar însă restauranturile sunt pline, iar hotelele nu mai au locuri din cauza mării care toți oamenii vor s-o fotografieze.

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

Scrie, în 80 – 120 de cuvinte, rezumatul **textului 1**.

Punctajul pentru rezumat se acordă astfel:

- **conținutul compunerii – 12 puncte;**
- **redactarea compunerii – 8 puncte** (coerența textului – **1 punct**; proprietatea termenilor folosiți – **1 punct**; corectitudinea gramaticală – **1 punct**; claritatea exprimării ideilor – **1 punct**; ortografia – **2 puncte**; respectarea normelor de punctuație – **1 punct**; lizibilitatea – **1 punct**).

MODUL VI

Aplicații complexe

B. Teste de antrenament
pentru Olimpiada de
Limba și Literatură română

Citește fiecare dintre textele următoare pentru a putea răspunde cerințelor formulate:

A.

Cecilia, la ea se gândea dimineață de dimineață, când picta obrazul Sfintei Paraschiva cu gândul să o înfățișeze pe sfântă cât mai umană. Iar nu peste mult timp, avea să o vadă pe Cecilia învăluită într-o aură.

Primarul Anghelescu, avocat, om citit, cu pretenții, era încântat să vadă cum prind culoare zidurile cenușii ale bisericii a cărei construcție durase enorm. L-a rugat pe Luchian să facă un portret al cuiva din familia lui, ba să-i dea și ceva lecții de pictură cât timp stătea prin Alexandria. Cecilia, așa îi zicea primarul acestei tinere abia ieșite din anii adolescenței, iar Artachino mult s-a distrat în primele zile vorbind pe schele de această Cecilia, imaginându-și o fetișcană urâtică, pe care Luchian se încumetase s-o picteze doar fiindcă nu dorise să-l refuze pe primar. Însă Cecilia era o frumusețe și mai era și isteată, cu înclinații artistice.

O zărise prima oară la o serbare populară, un inger îmbrăcat în alb, cu cingătoare verde și cu părul curgându-i pe umeri. Nu-și mai putuse lua gândul de la ea în după-amiaza acelei zile luminoase – toate culorile de pe zidurile bisericii i se arătau atât de întunecate și triste, încât a aruncat paleta cât colo, a rupt pensulele în două și-a pornit în plimbări, cu mintea numai la ea. A cunoscut-o mai îndeaproape când s-a dus la cină, la invitația primarului, în casa aflată pe cea mai dichisită șosea a orașului.

Cecilia Vasilescu. Cumnata primarului. Sora cea mică a soției primarului. Venită aici din Târgoviște.

O frumusețe luminată din interior când cânta la pian în după-amiezi ploioase, cu capul plecat, cu gâtul lung și fraged ca o tijă de floare, cu obrazul trandafirii scaldat în raze cernute de frunzele caprifoiului ce creștea la ferestre. Degete translucide lovind clapele pianului ca ploaia de vară petalele. Tresărea ca un pui de fiară sălbatică surprins în visare sub crengile tufei când ușa salonului se deschidea cu un trosnet fin și slujnica intra purtând tava cu ceainicul, zaharnița, ceștile. Erau lăsați singuri, doar ei doi, ședeau pe sofa sorbind din ceaiul auriu, iar ea îl asculta cu ochi mari pe pictorul înalt și îndrăzneț cum îi spune povești cu artiști, de la București, pe unde fata nu călcase încă nicio dată, însă visa să ajungă acolo. Acolo, în salon, apoi retrași într-un mic atelier improvizat de primar, pentru lecții și pentru realizarea portretului, s-au îndrăgostit. În atelier, el vorbea deodată puțin, de parcă și-ar fi pierdut vorbele, mai degrabă privind-o și cugetând în ce fel s-o picteze.

Îi vorbea însă mai mult și mai bine seara, când se retrăgea în cămăruța lui și, neputând să adoarmă, se ridica din pat și-i scria la o măsuță joasă, lângă peretele pe care dansa umbra zveltă a lumânării. Scrisoarea o purta în buzunarul hainei toată ziua următoare, cât picta la sfinți împreună cu Artachino, și abia după-amiaza, în întâlnirile cu Cecilia, în salon, în atelier sau, curând, pe câmpul verde de la marginea orașelului, unde el desena, iar ea stătea și-l privea, urmărindu-i mâinile și ascultându-i sfaturile, despre culori care se văd și care nu se văd, despre nuanțe care există și nuanțe care ar putea exista, despre umbre care cresc și descresc, despre sufletul unei linii, despre poezia unei curbe, despre tăria vibrantă a aerului i scurta viață a soarelui dintr-o scânteiere fugară, abia atunci el îi strecura deodată în mână mică plicul cu colțuri înmuiate de așteptare, atingându-i degetele un pic mai mult decât s-ar fi convenit, iar ea râdea fericită, fără să-și tragă mâna, cu inima bătându-i nebunește în colivia de mătase a rochiei și cu ochii făcuți semiluni. Atunci, el se minuna de felul în care se reflectau în apa lor clară valuri de ierburi, mănunchiul de peneluri și pasteluri, ceainicul, cerul.

Cecilia îi citea scrisoarea pe furiș, seara, la lampă, închisă în camera ei de fată cuminte, tremurând de emoție în cămașa albă cu șnur de dantelă la gât, și uneori îi și răspundea – cu mare teamă, să nu o prindă slujnica sau sora cea mare. Alteori, cu scrisoarea citită și răscită strânsă la piept, adormea așa, fără să-i poată răspunde, repetându-i doar numele cu glas foarte stins, „Ștefan”, „Ștefan”, de parcă el ar fi fost acolo, întreg, în căldura din palma ei, unde respira, albă, scrisoarea.

Dragă Cecilia,

Cu toată lumina defectuoasă ce are atelierul nostru improvizat, tot s-ar putea face ceva dacă ar fi timp mai mult. Chipul tău are ceva ceresc și ochii tăi gânditori nu-s tocmai ușor de făcut cu „materii moarte”. Într-un timp (nu știu de-ți reamintești) începusem să-ți spun ce vedeam în profilul tău, dar nici eu nu-mi dau seama de ce m-am oprit. Voiam să-ți spun că-mi păreai un trandafir roz, care încă nu e bine dezvoltat. Aceleași tonuri calde și transparente, aceleași griuri dulci și ușoare, și în ochiul tău visător care se înclina molatec citeam o veșnicie. Umbra care îți înconjura bărbia și gâtul era atât de frumoasă, că într-un timp, pierdut de farmecul lor, mă uitasem cu pastelul în mână. Dar cine poate să facă toate astea?

Când se poate spune că un tablou este isprăvit? Am ca model un cap de femeie. Adevăratul artist nu o s-o vadă ca orice individ. A o face așa cum se prezintă ochilor o face orice aparat fotografic. Să iau ca exemplu eleva mea și să presupunem că aș voi să prezint în tablou capul ei sau pe ea întreagă.

Ca desen aș face-o în linii simple și caracteristice, ochii contemplând, părul desfăcut, sânul gol peste care aș lăsa să cadă câteva roze. Gura aș face-o mică, roșie și întredeschisă, fruntea acoperită de părul ei bogat, iar culoarea în general pe un fond de azur, în jurul capului o aureolă.

Când aș zice că acest tablou e gata și orice aș mai adăuga ar fi lucruri zadarnice? Nu l-aș mai atinge cu pensula, atunci când poate nici nu ar fi peste tot pânăza acoperită cu culoare, și m-aș opri definitiv când mi-ar da o completă idee de impresie generală ce mi-a făcut modelul meu. Un tablou nu înseamnă că este finit atunci când este spălucit, lustruit, curat sau vernisat, ci atunci când partea sufletească a compoziției este bine găsită, când artistul a simțit, a știut să vadă un model, mai presus decât mulțimea, a știut să prindă „sublimul”, „credința” fără de care nu poate să reziste o operă de artă. [...]

(Veronica D. Niculescu, *Luchian. Ochii, sufletul, mâna* – fragment)

B.

Mă înnebunea faptul că nu aveam voie să-mi văd portretul pe care mi-l făcea. [...] Am încercat să-l întreb la modul general cum merge lucrarea, dar se ferea să zică ceva; refuza să-mi spună un cuvânt. Doar scutura pensula spre mine și spunea: „Nicio întrebare până ce nu-i gata!” Cât stăteam în atelier, nu mă lăsa niciodată singură; știa că aș putea cădea pradă tentației, că aș putea fugi să dau jos cearșaful când el pleca la bucătărie sau să semneze pentru o telegramă. [...]

Când pictura a fost gata, Gustav mi-a cerut în sfârșit să mă uit la ea împreună cu el. Eram bucuroasă că examinarea clandestină a lui Helene mă pregătise deja. Am rămas în tăcere în fața ei câteva minute, apoi el a bătut într-un colț cu buretele, atingând câteva puncte cu picățele de alb de titan. Întotdeauna era greu să-l faci să admită că nu mai era nimic de făcut.

Pe pânză, rochia pe care o făcusem eu părea de nerecunoscut. Era de un violet regal, care curgea spre podea ca un râu; un pește albastru-acvamarin, cu ochi aurii, nota alene în jos în timp ce gândăcii aurii de pe haină se adunau strâns. De jur împrejurul gâtului languros, figura diluată dinăuntrul rochiei era înfășurată strâns într-un material. Avea decolteul dezgolit, iar degetele subțiri îi învăluiau șoldul scos în relief. Rochia ei se îngusta spre capătul picturii, lăsând-o fără picioare și margine. Era fața mea, dar în ceață, neclară, iar norul de păr era ca de obicei, într-o zi ploioasă.

Helene era frumoasă. Toți știau asta. În cazul meu era mai complicat. În unele zile și din anumite unghiuri credeam că sunt și eu drăguță, dar, cu o schimbare de lumină sau de perspectivă, eram chiar urâtică. În cei șaisprezece ani de când Gustav mă desenase în culori pastelate, tot nu mă împăcasem cu maxilarul meu proeminent, dar acum îmi purtam părul într-o manieră care îi mai reducea din severitate. Îmi stătea bine cu părării. Unghiul meu cel mai bun era din profil. Din față, chipul meu părea prea lat. Aveam fruntea puțin cam jos, iar gâtul, cam scurt. Din când în când, eram obligată să recunosc că tenul meu arăta bine sau că aveam ochii într-o nuanță minunată de albastru, dar cel mai adesea, când mă uitam într-o oglindă, vedeam doar imperfecțiuni fundamentale.

Femeia din portretul nou era uimitoare și – am roșit la acest gând – atrăgătoare. Avea niște ochi provocatori. Avea o expresie puțin sinistă și care inspira putere, vorbind astfel despre o viață interioară cu totul diferită de cea pe care credeam că o am. Era măcar puțin din mine în ea? Mă cunoșteam pe mine însămi?

(Elizabeth Hickey, *Sărutul pictat* – fragmente, traducere de Irina Cerchia)

C.

Descriere: *Două fete*, ulei/pânză, semnat stânga jos cu roșu-brun Lukian (1897-1899); provine din colecția Bujor Teculescu, Brașov. Tabloul are pe verso o autentificare olografă făcută de pictorul J. Al. Steriadi. Lucrarea a participat la expoziția Luchian – Vermont, din 1899, cu nr. 89. Este reprodusă în „Luchian – catalog critic” de Th. Enescu, Editura Institutul Cultural Român, 2007, în „Pagini de artă modernă românească” de Th. Enescu, B. Brezianu, R. Bogdan, Editura Academiei R.S.R., 1974, fig. 19, „Simbolismul”, Th. Enescu, 1974. Lucrarea figurează în alte studii sub numele de „Tânăra fată” 62,4 x 77,6 cm. (<https://commons.wikimedia.org>)

(Ștefan Lukian, *Două fete*)

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrive pe foaia de concurs numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

- 1 Cuvintele „Luchian” și „Alexandria” au, în ordine: 2 puncte
 - a) 7 litere, 5 sunete; 10 litere, 11 sunete.
 - b) 7 litere, 6 sunete; 10 litere, 10 sunete.
 - c) 7 litere, 6 sunete; 10 litere, 11 sunete.
 - d) 7 litere, 7 sunete; 11 litere, 11 sunete.
- 2 Numărul de litere este egal cu numărul de sunete în toate cuvintele din seria: 2 puncte
 - a) „Cecilia”, „cingătoare”, „fraged”.
 - b) „Paraschiva”, „cenușii”, „era”.
 - c) „Anghelescu”, „bisericii”, „ceaiul”.
 - d) „Artachino”, „marginea”, „atunci”.
- 3 Există o relație de omonimie între cuvintele subliniate în secvențele/enunțurile din seria: 2 puncte
 - a) „cu gâtul lung și fraged ca o tijă de floare”; *Gâtul sticlei este foarte îngust.*
 - b) „cu obrazul trandafiriu scăldat în raze cernute de frunzele”; *Ești în raza mea de acțiune.*
 - c) „pe câmpul verde de la marginea orașelului”; *Corpul este plasat în câmp electrostatic.*
 - d) „începusem să-ți spun ce vedeam în profilul tău”; *Am fost admis la profilul dorit.*

Scrive pe foaia de concurs răspunsurile la cerințele de mai jos:

- 4 Transcrie două atribute din secvența: „Primarul Anghelescu, avocat, om citit, cu pretenții, era încântat să vadă cum prind culoare zidurile cenușii ale bisericii”, precizând felul acestora. 2 puncte
- 5 Alcătuiește un enunț cu o altă valoare morfologică a cuvântului subliniat în secvența următoare, precizând-o: „Îi vorbea însă mai mult și mai bine seara.” 2 puncte
- 6 Menționează cazul substantivelor subliniate în enunțul: „A o face așa cum se prezintă ochilor o face orice aparat fotografic.” 2 puncte
- 7 Selectează două adverbe din următorul enunț, precizând felul acestora: „Întotdeauna era greu să-l faci să admită că nu mai era nimic de făcut.” 2 puncte

- 8** Formulează un enunț interogativ în care substantivul „pictorul” să fie apozitie. 2 puncte
- 9** Transcrie două construcții sintactice diferite din următorul fragment, precizând felul acestora: „Într-un timp (nu știu de-ți reamintești) începusem să-ți spun ce vedeam în profilul tău, dar nici eu nu-mi dau seama de ce m-am oprit.” 2 puncte
- 10** Rescrie corect următorul enunț, reprezentând comentariul unui internaut pe marginea unui tablou: *Acest tablou nu primește, dealtfel, atenția care o merită.* 2 puncte

SUBIECTUL al II-lea

40 de puncte

Scrie pe foaia de concurs răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

- 1** De ce crezi că Luchian, „nu peste mult timp, avea să o vadă pe Cecilia învăluită într-o aură.”? Formulează răspunsul în 30 – 50 de cuvinte, ilustrându-l cu un enunț adecvat. 6 puncte
- 2** Prezintă, în 50 – 70 de cuvinte, o semnificație a secvenței: „Un tablou nu însemnează că este finit atunci când este spilcuit, lustruit, curat sau vernisat, ci atunci când partea sufletească a compoziției este bine găsită, când artistul a simțit, a știut să vadă un model, mai presus decât mulțimea, a știut să prindă «sublimul», «credința» fără de care nu poate să reziste o operă de artă.” 6 puncte
- 3** Ce atitudine a personajului se desprinde din secvența: „Mă înnebunea faptul că nu aveam voie să-mi văd portretul pe care mi-l făcea. [...] Am încercat să-l întreb la modul general cum merge lucrarea, dar se ferea să zică ceva; refuza să-mi spună un cuvânt.”? 6 puncte
- 4** Prezintă, în 50 – 70 de cuvinte, o trăsătură morală care diferențiază figurile feminine din textele A și B. 6 puncte
- 5** Textele A și B au la bază biografia a doi pictori celebri: Ștefan Luchian și Gustav Klimt. Care dintre ele crezi că pătrunde mai adânc în laboratorul de creație al artistului? Ilustrează răspunsul cu un exemplu comentat. 8 puncte
- 6** Scrie un text explicativ, de 50 – 70 de cuvinte, în care să prezinți tabloul *Două fete*, corelându-l cu descrierea alăturată. 8 puncte

SUBIECTUL al III-lea

40 de puncte

Imaginează-ți că ai avut ocazia să privești, în cadrul unei expoziții, cele trei portrete feminine menționate în textele date. Scrie un text narativ, de minimum 200 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare legată de unul dintre portrete, integrând o secvență descriptivă și una dialogată.

Vei primi **26 de puncte** pentru conținutul compunerii și **14 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 200 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

Atenție! Timpul de lucru este de trei ore. Punctajul total este de 100 de puncte. Nu se acordă puncte din oficiu.

Modul I – FONETICĂ. ORTOGRAFIE ȘI ORTOEPIE

Fișa de lucru 1 1 b; 2 d; 3 a; 4 c; 5 c; 6 d; 7 d; 8 a; 9 De exemplu: După operație, cățelușul a fost imobil câteva zile.; Barem dacă aș fi greșit cu ceva!; 10 a. 9 silabe; b. ii (profeții) – diftong; i-e (pustie) – hiat; c. o – vocală; a – vocală; i – i final asilabic (postconsonantic); d. cuvânt monosilabic: stins; cuvânt bisilabic: ingeri; cuvânt trisilabic: pustie.

Fișa de lucru 2 1 c; 2 c; 3 a; 4 b; 5 a; 6 a; 7 d; 8 b; 9 litera „x” se rostește [cs] în: exploda, exigent, exagera, exod; litera „x” se rostește [gz] în: exotic, exact, exil, exercițiu, examen, exulta; 10 a. o mie nouă sute patruzeci și opt; b. scriitoare; i-i (hiat); oa (diftong); c. mu-zi-ci-a-nă; u-ni-ver-si-ta-tea; Bu-cu-rești; di-plo-mat; d. este.

Fișa de lucru 3 1 c; 2 b; 3 c; 4 a; 5 d; 6 c; 7 a; 8 d; 9 mănji; englezi; hoteluri; șireturi; 10 a. un verb care conține doi diftongi: erau; un verb care conține un hiat și un diftong: știa; b. căpătâi; suveica; c. de exemplu: coalțiie, coabitare etc.; d. aceea: v+c+v+sv+v; întemeiat: v+c+c+v+c+v+sv+v+c.

Fișa de lucru 4 1 c; 2 c; 3 a; 4 b; 5 a; 6 d; 7 a; 8 b; 9 De exemplu: Am cumpărat becuri de 5 wați.; 10 a. animatorului, oportunitatea; b. varia, activități.; c. deseori; d. opt sute cincizeci și cinci.

Fișa de lucru 5 1 b; 2 a; 3 a; 4 c; 5 a; 6 b; 7 d; 8 c; 9 a. F; b. A; c. A; d. F.; 10 a. spuneai; ei; b. era – 3 litere, 4 sunete; general – 7 litere, 7 sunete; favorit – 7 litere, 7 sunete; face – 4 litere, 4 sunete; c. nepotul, văduvei; d. 6 silabe.

Fișa de lucru 6 1 a; 2 a; 3 b; 4 d; 5 d; 6 – Tinere actor, nu fi neglijent, ca să n-ai dificultăți într-una dintre aceste zile!; 7 De exemplu: Dunele din deșert păreau nesfârșite.; – Tată, du-ne și pe noi la circ!; Am mâncat două felii de caș.; Știe c-aș sări în ajutorul lui oricând.; 8 prevedere; de exemplu: A dat dovadă de multă prevedere în alegerea școlii potrivite.; avarie; de exemplu: Centrala funcționează în regim de avarie.; 9 a. A; b. F; c. A; d. F.; 10 a. steaua; b. De exemplu: Mi-i dor de mare.; Părinții mei iau masa în oraș. c. 7 silabe; d. răsărit, luminii.

Fișa de lucru 7 1 d; 2 b; 3 b; 4 d; 5 a; 6 eschimos; de exemplu: În filmul documentar apare un eschimos foarte simpatic.; serviciu; de exemplu: Tata nu întârzie niciodată la serviciu.; 7 — Dacă te-aș întâlni, ți-aș crea o impresie bună, nu-i așa?; 8 De exemplu: El voi să plece devreme.; 9 lupi – i final asilabic; inimă – vocală; moină – semivocală; ghiauri – element grafic fără valoare fonetică; 10 a. cuvânt care conține diftong: noapte; cuvânt care conține hiat: armonie; b. De exemplu: Am avut vise ciudate și m-am trezit agitat.; Visurile tale de viitor sunt foarte îndrăznețe.; c. De exemplu: vis, nebunie; d. 8 silabe.

Fișa de lucru 8 1 b; 2 c; 3 c; 4 d; 5 a; 6 b; 7 trișează, vrejurile; 8 De exemplu: — Cititu-i-ai pe acei romancieri sugerați de profesorii noștri?; 9 De exemplu: Ea trăncănește de dimineață prin bucătărie.; Ei se unduiesc pe gheață asemenea unor balerini.; 10 a. a-e (hiat); â-i (hiat); ui (diftong); îi (diftong); oa (diftong); ie (diftong); îi (diftong); b. sărbătorească, sarmalele; c. Inimile lor prinseseră elanuri.; d. explica: v+c+c+c+c+v+c+v; chiar: c+v+c.

Fișa de lucru 9 1 d; 2 a; 3 d; 4 d; 5 c; 6 art.; a.c.; nr.; d-ta; 7 tomnatică; îndemânatic; 8 a. F; b. A; c. A; d. F; 9 geamăn – element grafic fără valoare fonetică; lustruială – semivocală; paie – vocală; chimist – vocală; mari – i final asilabic; watt – consoană; quasar – consoană; lingar – vocală; 10 a. cinci – 5 litere, 4 sunete; dexteritate – 11 litere, 12 sunete; el – 2 litere, 3 sunete; ceea – 4 litere, 4 sunete; b. ex-pre-si-ei; u-zu-a-le; c. terorizează; de exemplu: timpul imperfect – teroriza etc. d. săptămâni; exprimă.

Fișa de lucru 10 1 b; 2 b; 3 d; 4 a; 5 d; 6 a; 7 Deși este un laș, tot l-aș întreba dac-ar vrea vreun bilet la concurs.; 8 băimăreancă; snoabă; patriotă; fană; 9 a. F; b. A; c. F; d. A; 10 a. De exemplu: cuvinte care conțin diftong: seara, pioasă; cuvânt care conține hiat: străine; b. pioasă; jucării; c. De exemplu: El ochi un rucsac modern în magazinul de articole sportive.; Pentru că fusese rugat, birjarul mână iute caii.; d. 14 silabe.

Modul VI – APLICAȚII COMPLEXE

A. TESTE DE ANTRENAMENT PENTRU EVALUAREA NAȚIONALĂ

I. Textul epic. Repere din programa școlară

Testul 1 Subiectul I

70 de puncte

A. 1 Sabi, optzeci și șapte; 2 d; 3 c; 4 b; 5

	Enunțul	Adevărat	Fals
Textul 1	Toate fotografiile de pe perete erau în rame ovale.		X
	Străbunica Simina apărea într-o fotografie din anul 1912.	X	
	Pe cele două fete blonde le fotografiase un fotograf celebru.		X
Textul 2	Fotografia de masă și arta fotografiei sunt unul și același lucru.		X
	Fotografia a preluat ceea ce pictura a abandonat.	X	
	Fotograful din film lasă personajele fotografiate să se miște liber.		X

6 De exemplu: prietenoasă, jucăușă, inteligentă; caracterizare indirectă, prin gesturi și relații cu cei din jur; secvență ilustrativă: „Sabi își puse brațul pe după gâtul meu și-l lăsă să spânzure cu nonșalanță” etc.; 7 De exemplu: în primul text, fotografia este o necesitate de conservare a memoriei familiei, de înregistrare vizuală a istoriei mai multor generații; în al doilea text, fotografia este o formă de distracție aflată la îndemâna omului modern, dar și o profesie sau o formă de artă dusă la cel mai înalt nivel etc.; 8 menționarea răspunsului la întrebarea dată, de exemplu: fetele trăiesc o revelație, gândindu-se că, într-o zi, și ele vor deveni simple imagini într-o fotografie etc.; justificarea răspunsului menționat, prin referire la un episod relevant, de exemplu: văzând cum imaginea lor din oglindă se potrivește perfect în ansamblul fotografic de pe perete, fetele simt o teamă nelămurită în fața trecerii timpului, dar au și un sentiment de apartenență la familie etc.; 9 De exemplu: atașamentul față de familie, curiozitatea, fascinația în fața trecerii timpului etc.; *Uniforme de general*, de Mircea Eliade, *Tot înainte*, de Ioana Nicolaie etc.

B. 1 c; 2 a; 3 c; 4 a; 5 De exemplu: o familie – nominativ; de vârstă – acuzativ; al fotografului – genitiv etc.; 6 De exemplu: *Văd că ești preocupat de amintirile cuprinse în fotografii.*; *Discuția despre el ți s-a părut utilă?*; 7 „E singura fotografie” – propoziție principală; „pe care și-au făcut-o” – propoziție subordonată atributivă; 8 *aș mărturisii, foarte utilă, mea, căreia, dătoare, această.*

Subiectul al II-lea

20 de puncte

Conținutul compunerii – 12 puncte:

- scrierea unui text în care se prezintă o întâmplare legată de realizarea fotografiei găsite: nuanțat – 4 p.; schematic – 2 p.; încercare de prezentare – 1 p. **4 puncte**
- respectarea trăsăturilor tiparului narativ (de exemplu: succesiunea logică a evenimentelor, participanți/ personaje, încadrare în timp și spațiu): în totalitate – 4 p.; parțial, cu divagații – 2 p. **4 puncte**
- inclusiunea în compunere a secvenței dialogate: cu respectarea regulilor de alcătuire a dialogului și a limitei indicate (minimum patru replici) – 2 p.; cu respectarea regulilor de alcătuire a dialogului, dar fără respectarea limitei inferioare – 1 p.; fără respectarea regulilor de alcătuire a dialogului – 0 p. **2 puncte**
- inclusiunea în compunere a secvenței descriptive: cu respectarea regulilor de alcătuire a descrierii și a limitei indicate (minimum 30 de cuvinte) – 2 p.; cu respectarea regulilor de alcătuire a descrierii, dar fără respectarea limitei inferioare – 1 p.; fără respectarea regulilor de alcătuire a descrierii – 0 p. **2 puncte**

Redactarea compunerii – 8 puncte: marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct.

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

II. Textul liric. Repere din programa școlară

Testul 15 Subiectul I

70 de puncte

A. 1 1946, Cluj; 2 d; 3 c; 4 c; 5

	Enunțul	Adevărat	Fals
Textul 1	Două cuvinte-cheie din textul <i>Amurg pe Prut</i> sunt „lumina” și „apa”.	X	
	Tema de bază a textului liric este natura.	X	
	În textul liric este prezent tiparul narativ.		X
Textul 2	În text este menționat numele unui lac.		X
	Lucian Blaga era familiarizat cu brodul încă din copilărie.	X	
	Brodul era confecționat din fier.		X

6 Strofa este tip catren, iar versurile au măsura de 11 silabe (versul 1, versul 3) și de 10 silabe (versul 2, versul 4);
 7 De exemplu: contemplarea naturii, relația om – natură, imaginea unui râu etc.; în primul text, natura este surprinsă în note de pastel, autorul conturând frumusețea acesteia din perspectiva unui privitor atent și meditativ; în al doilea text, imaginea naturii se împletește cu trăirile și cu reflecțiile autorului pe marginea trecerii timpului și a morții, pretextul fiind brodul de pe Mureș etc.; 8 menționarea răspunsului la întrebarea dată, de exemplu: brodul îi amintește autorului de luntrea lui Caron; justificarea răspunsului menționat, prin referire la o emoție sau la o idee, de exemplu: evocându-i vârsta copilăriei, brodul de peste Mureș îi generează autorului/naratorului sentimente puternice legate de ideea morții etc.; 9 De exemplu: natura, trecerea timpului etc.; *Malul Siretului*, de Vasile Alecsandri, *Lacul*, de Mihai Eminescu etc.

B. 1 a; 2 d; 3 a; 4 b; 5 *lumina* – nominativ; *verii* – genitiv; *spre toamnă* – acuzativ; 6 „de a mă plimba”; de exemplu: *Visul tău este a te plimba cu vaporul?*; 7 „Pitorească din cale afară devine așezarea prin brodul arhaic” – propoziție principală; „ce face legătură mișcătoare între cele două maluri ale Mureșului” – propoziție subordonată atributivă; 8 *miturilor, Antichității, greco-romane, foarte vechi, ne, amintind(u)*.

Subiectul al II-lea

20 de puncte

Conținutul compunerii – 12 puncte:

- scrierea unui text în care se prezintă un sat din Transilvania (nuanțat – 2 p.; schematic – 1 p.; încercare de prezentare – 0 p.) și se exprimă o emoție/un sentiment asociat vizitării acestuia (nuanțat – 2 p.; schematic – 1 p.; încercare de prezentare – 0 p.) **4 puncte**
- respectarea trăsăturilor tiparului descriptiv (de exemplu: predominanța grupului substantiv-determinant, enumerarea de trăsături/detalii, utilizarea timpurilor verbale corespunzătoare etc.): în totalitate – 4 p.; parțial, cu divagații – 2 p. **4 puncte**
- inclusiunea în compunere a secvenței explicative: cu respectarea regulilor specifice tiparului explicativ și a limitei indicate (minimum 30 de cuvinte) – 2 p.; cu respectarea regulilor specifice tiparului explicativ, dar fără respectarea limitei inferioare – 1 p.; fără respectarea regulilor specifice tiparului explicativ – 0 p. **2 puncte**
- inclusiunea în compunere a secvenței argumentative: cu respectarea regulilor specifice tiparului argumentativ și a limitei indicate (minimum 30 de cuvinte) – 2 p.; cu respectarea regulilor specifice tiparului argumentativ, dar fără respectarea limitei inferioare – 1 p.; fără respectarea specificului tiparului argumentativ – 0 p. **2 puncte**

Notă! Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte;
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

III. Textul dramatic. Repere din programa școlară

Testul 23 Subiectul I

70 de puncte

A. 1 sat, marea/maree; 2 c; 3 a; 4 c; 5

	Enunțul	Adevărat	Fals
Textul 1	Intrând în mare, fata vorbește cu fotograf.		X
	Este prima dată când fata îl vede pe fotograf.		X
	Fotograf vrea să fotografieze focurile de artificii.		X
Textul 2	Cel interviuat era fotograf de meserie.		X
	Majoritatea constănțenilor preferă muntele.	X	
	Fotografia preferată fusese realizată dimineața devreme.	X	

6 De exemplu: *Fata l-a întrebat pe fotograf dacă este bine plătit, iar acesta i-a răspuns că este plătit doar dacă reușește să vândă*; 7 De exemplu: în textul dramatic, relația dintre vorbitori este una tensionată, conflictuală, fiind redată o scenă în care o fată este nemulțumită și revoltată că un fotograf vrea să fotografieze marile marea, devenind ironică și amenințătoare; în al doilea text, relația dintre vorbitori este una armonioasă, dar formală, deoarece fiecare are câte un rol în cadrul interviului etc.; 8 menționarea răspunsului la întrebarea dată (da/nu); motivarea răspunsului, valorificând textul 2, de exemplu: atunci când pasiunea unui om este și profesia acestuia, întreaga energie, talentul și proiectele acestuia vor fi orientate în același sens, iar rezultatele ar fi spectaculoase fără un efort suplimentar/profesie și pasiunea unui om pot rămâne distincte, pentru că deseori au scopuri diferite și solicită abilități deosebite ale acestuia; în plus, pasiunea înseamnă cel mai adesea relaxare, amuzament, plăcere, care ar fi anulate de rigorile unei profesii etc.; 9 De exemplu: atracția mării, fascinația pentru fenomenele marine etc.; *Odiseu și Penelopa*, de Mario Vargas Llosa, *Moby Dick*, de Herman Melville etc.

B. 1 b; 2 d; 3 a; 4 b; 5 nu sunt – indicativ, prezent; *ar fi plăcut* – condițional-optativ, perfect; *să am* – conjunctiv, prezent; 6 „pentru maree”; de exemplu: *Pasiunea pentru maree l-a îndemnat către mare*; 7 „Nimeni nu are dreptul” – propoziție principală; „să se apropie de colțul ăsta de faleză în absența mea” – propoziție subordonată atributivă; 8 *Am plecat de la serviciu ca să mă relaxez, însă restaurantele sunt aglomerate, iar hotelurile nu mai au locuri din cauza mării pe care toți oamenii vor s-o fotografieze*.

Subiectul al II-lea

20 de puncte

Conținutul rezumatului – 12 puncte

- formularea ideilor importante, dovedind înțelegerea textului **6 puncte**
 - formularea tuturor ideilor importante, menționarea personajelor, dovedind înțelegerea completă a textului – 6 p./formularea ideilor importante, cu introducerea unor idei nesemnificative, menționarea personajelor, dovedind înțelegerea completă a textului – 4 p./formularea ideilor importante, cu introducerea mai multor idei nesemnificative, menționarea selectivă a personajelor importante, dovedind înțelegerea parțială a textului – 2 p./formularea unor idei lipsite de relevanță pentru lumea textului, transcrierea unor secvențe din text – 1 p.
- prezentarea evenimentelor în succesiune logică: în totalitate – 2 p.; parțial – 1 p.; lipsa logicii – 0 p. **2 puncte**
- respectarea regulilor de alcătuire a unui rezumat **4 puncte**
 - utilizarea persoanei a III-a, transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă – 1 p.; prezentarea ideilor cu propriile cuvinte, fără utilizarea citatelor – 1 p.; utilizarea verbelor la moduri și timpuri adecvate – 1 p.; tonul neutru/obiectivitate – 1 p.

Redactarea rezumatului – 8 puncte: coerența textului – **1 punct**; proprietatea termenilor folosiți – **1 punct**; corectitudinea gramaticală – **1 punct**; claritatea exprimării ideilor – **1 punct**; respectarea ortografiei – **2 puncte**; respectarea normelor de punctuație – **1 punct**; lizibilitatea și respectarea limitei de cuvinte – **1 punct**.

Notă! Rezumatul nu va fi precedat de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 80 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

B. TESTE DE ANTRENAMENT PENTRU OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Testul 1 Subiectul I

20 de puncte

1 c; 2 a; 3 d; 4 De exemplu: *Anghelescu* – atribut substantival în cazul nominativ; *cenușii* – atribut adjectival etc.; 5 De exemplu: *Seara de vară este plină de miresme.*; substantiv; 6 *ochilor* – dativ; *aparat* – nominativ; 7 De exemplu: *întotdeauna* – adverb de timp; *greu* – adverb de mod etc.; 8 De exemplu: *Ștefan Luchian, pictorul, îți este cunoscut?*; 9 „(nu știu de-ți reamintești)” – construcție incidentă; „eu nu-mi dau seama” – construcție reflexivă; 10 *Acest tablou nu primește, de altfel, atenția pe care o merită.*

Subiectul al II-lea

40 de puncte

1 De exemplu: pentru că pictorul se va îndrăgosti și va învălui figura fetei iubite într-o aură nepământească, ireală etc.; 2 De exemplu: secvența dată, atribuită pictorului Ștefan Luchian, are valoarea unui crez artistic; pictorul face distincția între partea vizibilă a unui tablou și „partea sufletească”, singura care contează în desăvârșirea lui etc.; 3 De exemplu: nerăbdare, curiozitate în legătură cu maniera în care pictorul avea să-i surprindă trăsăturile în portretul pentru care poza etc.; 4 De exemplu: conștiința de sine, gradul de maturitate, raportarea la pictor etc.; dacă Cecilia este o copilă abia ieșită din adolescență, timidă și probabil inconștientă de frumusețea ei, personajul feminin din textul B este o femeie matură, analitică, rațională, care își cunoaște foarte bine trăsăturile etc.; 5 De exemplu: textul A, atât prin prezentarea din exterior a modului de lucru al pictorului, cât mai ales prin intrarea în intimitatea gândurilor acestuia, grație secvenței de scrisoare care-i este atribuită etc.; secvență ilustrativă: „În atelier, el vorbea deodată puțin, de parcă și-ar fi pierdut vorbele, mai degrabă privind-o și cugetând în ce fel s-o picteze.”; „Adevăratul artist nu o s-o vadă ca orice individ. A o face așa cum se prezintă ochilor o face orice aparat fotografic.” etc.; 6 De exemplu: centrul de interes al tabloului este reprezentat de două chipuri feminine asemănătoare, dar cu expresii faciale/cu ipostaze diferite; unul este privit din față, iar celălalt din profil; fundalul tabloului este floral, ambiguu; având sau nu un posibil model în realitate, mesajul tabloului ar putea fi legat de bucuria contemplării frumuseții feminine etc.

Subiectul al III-lea

40 de puncte

Conținut – 26 de puncte

Scrierea unui text narativ în care se prezintă o întâmplare legată de unul dintre tablourile menționate în textele date: **3 puncte** (nuanțat – 3p.; schematic – 2p.; încercare de prezentare – 1p.); Respectarea particularităților textului narativ: **9 puncte** (indici spațio-temporali – 2p.; succesiune evenimentială – 2p.; narațiunea la persoana I/a III-a – 1p.; prezența personajelor – 2p.; alternanță verbală – 2p.); Integrarea unei secvențe descriptive: **6 puncte** (6p./4p./2p./0p.); Integrarea unei secvențe dialogate: **6 puncte** (6p./4p./2p./0p.); Originalitatea compunerii: **2 puncte**.

Redactare – 14 puncte

Organizarea și structurarea discursului: **6 puncte** (respectarea structurii compunerii – 2p./1p./0p.; claritatea exprimării ideilor – 2p./1p./0p.; coerența compunerii – 2p./1p.); Stilul discursului: **8 puncte** (corectitudinea gramaticală – 1p.; proprietatea termenilor – 1p.; respectarea normelor de ortografie – 2p./1p.; respectarea normelor de punctuație – 2p./1p.; așezarea corectă în pagină – 1p.; lizibilitate – 1p.).

NOTĂ! Nu se vor puncta următoarele aspecte: truismele; utilizarea unor idei cu caracter general; folosirea nejustificată a conceptelor de teorie literară, a citatelor și a referințelor irelevante pentru scopul comunicării, în contextul dat.

Testul 2 Subiectul I

20 de puncte

1 c; 2 a; 3 b; 4 *nu puteam* – predicat verbal; *dădeau dovadă* – predicat verbal; 5 De exemplu: *Ce compunere frumoasă ai făcut!*; adjectiv; 6 *-mi* – dativ; *le* – dativ; 7 *dragi* – adjectiv propriu-zis; *cert* – adverb de mod; 8 De exemplu: *Pregătește-te pentru călătorie!*; 9 *Medicul s-a ridicat* – construcție reflexivă; *a cercetat obiectul* – construcție activă; 10 *Mie însumi mi-a fost acordată onoarea de-a testa mașina timpului, dar nu-mi prii această misiune.*

Subiectul al II-lea

40 de puncte

1 De exemplu: Locul din care pleca și în care intenționa a se întoarce personajul-narator din textul A este o eprubetă, așa cum reiese din secvența: „Voiam să trag o raită prin împrejurimi, să iau, cum se spune, pulsul străzii, apoi,

<i>Cuvânt-înainte</i>	3
Modul I Fonetică. Ortografie și ortoepie	5
Modul II Vocabular	23
Modul III Gramatică	45
A. Părți de vorbire	45
B. Funcții sintactice	67
C. Enunțul. Propoziția și fraza. Construcții sintactice	89
Modul IV Variație stilistică. Utilizarea corectă a limbii române în diverse situații de comunicare	113
Modul V Fișe de evaluare sumativă	133
Modul VI Aplicații complexe	169
A. Teste de antrenament pentru Evaluarea Națională	169
1. Textul epic	169
2. Textul liric	237
3. Textul dramatic	272
B. Teste de antrenament pentru Olimpiada de limba și literatura română	315
<i>Soluții și sugestii de răspuns</i>	357